

UITTREKSEL

RAPPORT

Betr. : Bijeenkomst van de Onafhankelijke Vredesliga te Emmen in juli 1960

In juli 1960 is in het Nederlands Hervormd wijkcentrum "d'Zeihuuv" te Emmen een bijeenkomst van de Onafhankelijke Vredesliga gehouden.

Hier heeft gesproken, de Ned. Hervormde predikant Ds. De Ridder. Deze deelde mede, dat de "Onafhankelijke Vredesligs" wil zijn een overkoepelende organisatie van "Kerk en Vrede", ANVA, Derde Weg en Doopsgezinde Vredesgroep.

AAN: i.a.a. HOOFD BVD

Conf. Datum: 30 december 1960

Referte: Uw/Ons nr: ----

dd. ----

Bijlage(n):

Bijzonderheden: ----

R A P P O R T

Bron: eigen onderzoek

Evaluatie: --

Datum: 28 december 1960

Samengewerkt met: I.D. LeeuwardenIngelicht zijn: Vlg.off. Vliegbasis Leeuwarden; Cdt. Brigade K.Mar. Leeuwarden.

Onderwerp: Protestdemonstratie nabij de vliegbasis te Leeuwarden door de Onafhankelijke Vredesliga.

Op zaterdagmiddag, 24 december 1960 heeft een groep van 10 personen onder leiding van Ds. P.J. DE RIDDER, Ned.Herv. Predikant, wonende te DE WILP (Gr.) in de onmiddellijke omgeving van de vliegbasis te Leeuwarden en later in het centrum van Leeuwarden een protestdemonstratie gehouden tegen de uitrusting van de NA'O-landen met atoomwapens.

Van deze demonstratie was op 24-12-1960 te ± 13.15 uur schriftelijk kennis gegeven aan de Commandant van de vliegbasis te Leeuwarden. Dit schrijven was afkomstig van bedoelde Ds. DE RIDDER en werd door een onbekende afgegeven aan de Wacht bij de hoofdpoot van bedoelde basis. In dit schrijven werd tevens om een onderhoud verzocht met de vliegbasiscommandant, teneinde te bereiken, dat men een gesprek met de militairen op de vliegbasis zou kunnen voeren.

Hierin werd verder nog medegedeeld, dat het hier een demonstratie betrof van de Onafhankelijke Vredesbeweging, die ervan wilde getuigen, dat het begrip "Vrede op Aarde" in Christus tijd anders werd opgevat dan heden ten dage, namelijk als een wereld zonder militair geweld en dat het protest vooral ging tegen het opslaan van atoomwapens op verschillende plaatsen in Nederland. Nadrukkelijk werd er in dit schrijven op gewezen, dat deze betoging geen kwestie was van haat tegen de militairen, integendeel, maar zo stond er in de brief, wij achten de huidige militaire ontwikkeling onverantwoordelijk en fataal.

De bedoelde demonstranten hebben het terrein van de vliegbasis Leeuwarden niet betreden. Aan de hoofdpoot hiervan heeft de vliegbasiscommandant een gesprek gevoerd met voornoemde Ds. DE RIDDER. Na dit gesprek vertrokken de demonstranten en verzamelden zich in het café De Groene Weide te Leeuwarden en vandaar gingen zij naar het centrum (De Nieuwestad) van Leeuwarden, alwaar door hen aan voorbijgangers manifesten werden uitgereikt

De demonstranten voornoemd droegen spandoeken met zich mede, waarop verschillende leuzen stonden zoals: "Waar straaljagers gieren kan men geen Kerstfeest vieren"; Nu een atoombasis bij Leeuwarden, straks heel Friesland in flarden"; Wie het atoomzwaard hanteert zal door het atoomzwaard vergaan"; Wie vrede wil bereide zich op de vrede voor".

1 acunisten demonstrenen bij vliegbasis Leeuwarden

LEEUWARDEN — Een groep pacifisten, leden van verschillende vredesbewegingen, hebben zaterdagmiddag bij de vliegbasis Leeuwarden en later in het centrum van de stad een protestdemonstratie gehouden tegen de uitrusting van de NAVO-landen met atoomwapens. Het is een waardig protest geworden, waarbij de voorstanders van het pacifisme niet in groten getale waren opgekomen, omdat men niet het risico heeft willen lopen, dat de demonstratie verboden zou worden.

Van de demonstratie bij de vliegbasis was schriftelijk kennis gegeven aan de commandant, kolonel Bosch, aan wie tevens om een onderhoud was verzocht, ten einde te bereiken, dat men een gesprek met de militairen op de basis zou kunnen voeren. Ds. P. J. de Ridder, Ned. herv. predikant te De Wilp, had de kolonel geschreven, dat het hier een demonstratie betrof van de onafhankelijke (niet-communistische) vredesbeweging, die ervan wilde getuigen, dat het begrip „Vrede op aarde” in Christus' tijd anders werd opgevat dan heden ten dage, naar als een wereld zonder militair gew.

Aan de commandant werd geschreven, dat het protest vooral ging „tegen het opslaan van atoomwapens op verschillende plaatsen in Nederland, waarvan één plaats, naar we menen te weten, in de nabijheid van uw basis is gelegen”.

Nadrukkelijk werd erop gewezen, dat deze betoging geen kwestie was van haat tegen de militairen, integendeel; maar, zo stond in de brief, wij achten de huidige militaire ontwikkeling onverantwoordelijk en fataal.

Spandoeken

Omstreeks het middaguur kwamen de pacifisten bij de wacht aan de hoofdingang van de vliegbasis met het verzo-

de kolonel te mogen spreken. De demonstranten droegen spandoeken en borden, waarop verschillende leuzen stonden, zoals: „Waar straaljagers gieren — kan men geen kerstfeest vieren”; „Nu een atoombasis bij Leeuwarden — straks heel Friesland aan flarden”; „Wie het atoomzwaard hanteert — zal door het atoomzwaard vergaan”; „Wie vrede wil — bereide zich op de vrede voor”.

Openhartig gesprek

Terwijl men op de komst van kolonel Bosch wachtte, werden manifesten uitgedeeld. Het verzoek om persoonlijk met de militairen te mogen spreken, werd later door de commandant afgewezen. Wel heeft hij in een gesprek van ruim een kwartier met ds. De Ridder zijn standpunt over deze demonstratie meegedeeld. Kolonel Bosch verklaarde zeer openhartig, dat hij de overtuiging van de pacifisten respecteerde, maar dat hij die overtuiging als „gif” voor het Nederlandse volk beschouwde. „U moet beseffen,” zo zei de kolonel, „dat 98 procent van de bevolking achter ons staat en de noodzaak van de defensieve bewapening erkent.”

Ds. De Ridder verklaarde, dat de commandant niet moest denken, dat hier alleen leden van de P.S.P. demonstreerden. Als men alleen die partij beschouwt als de vertegenwoordigster van het pacifisme dan kan men tot de conclusie komen, dat 98 pct. van het volk voor de bewapening heeft gekozen, doch dan vergeet men, dat ook andere politieke partijen vele pacifisten tot haar aanhangers mogen rekenen. De commandant van de basis trok toen nog 2 pct. van zijn 98 af.

Dat cijfer vond ds. De Ridder nog veel te hoog, omdat dan ook geen rekening wordt gehouden met de vele jeugdigen, die herhaaldelijk blijik geven tegenstanders te zijn van het wapenen van onze strijdmacht met atoomwapens. Dat de legerleiding weet hoezeer ons volk beducht is voor het gebruik van dergelijke wapens is wel gebleken, zo stelde ds. De Ridder, uit de geheimhouding, die er omtrent de opslagplaatsen van deze wapens is geweest.

Kolonel Bosch vond het juist, dat het geheim een paar jaar bewaard is gebleven. „Er is misschien veel meer, waar de mensen geen weet van hebben en ik geloof, dat dit goed is,” zo zei hij. Men kan toch niet verwachten, dat de militairen zich met pijl en boog wapenen. Ds. De Ridder gaf dit toe, doch stelde daartegenover dat er aan de aard van de wapens een grens moet zijn en dat atoomwapens voor ons het grote gevaar inhouden, dat wij er ook mee bestreden worden. Vandaar dat de pacifisten het opslaan van deze soort wapens in de NAVO-landen verderfelijik vinden. Niet ieder is het bezit van dergelijke vreselijke wapens toevertrouwd. Men moet er niet aan denken, dat zij ook aan mannen als Fidel Castro en Nasser kunnen worden beschikbaar gesteld!

De gelegenheid om met de militairen over deze en andere pacifistische standpunten te praten, werd door de kolonel scherp afgewezen. Ds. De Ridder zei dit te betreuren, zoals hij ook het weren van pacifistische lectuur uit de kazernes verkeerd vindt. Dat getuigt volgens hem van een zekere dictatuur, omdat oorlogslectuur wel is toegestaan.

27-12-1960

UITTREKSEL

RAPPORT

Betr. : Forumavond afd. Emmen "Onafhankelijke Vredesliga" maart 1961.

In maart 1961 hield de afd. Emmen van de "Onafhankelijke Vredesliga" een forumavond in een zaaltje van het Noorderdierenpark in Emmen.

Ds. de Ridder hield een inleiding over enkele onderwerpen, rondom de vraag, hoe tot afschaffing en uitbanning van de A.-wapens kan worden gekomen. Hierbij is tevens de dienstweigering, het betalen van belasting t.b.v. de aankoop van wapens en de vreedzame coëxistentie ter sprake gekomen. Hierna volgde een discussie.

17 NOV 1960

-- VERTROUWELIJK --

Onderwerp: Plaatselijke afdeling van de "Stichting Onafhankelijke Vredesliga".

In het voorjaar van 1960 werd te EMMEN in het Ned.Hervormde Wijkcentrum D' Zeihuuv' een vergadering gehouden van belangstellenden voor de Onafhankelijke Vredesliga. Deze vergadering was door middel van een advertentie in de "Emmer Courant" aangekondigd en stond onder leiding van Ds. P.J. de Ridder, wonende Plantsoen F 197 te De Wilp (Gr).

Ds. de Ridder zette uiteen, dat het doel van de Onafhankelijke Vredesliga is, een overkoepelend orgaan te zijn van diverse Vredesbewegingen, zoals "Kerk en Vrede", A.N.V.A., "De Derde Weg", "Doopsgezinde Vredesgroep" e.d. om het pacifisme, dat in deze bewegingen leeft, gestalte te geven en het in zo breed mogelijke kring te propageren, vooral daar, waar dit tot nu toe niet of onvoldoende gebeurde. De Liga tracht dit doel te bereiken, door:

1. in plaatsen waar dit het meest nodig is, kernen te vormen van pacifisten, die op hun beurt de vredesgedachte uitdragen en vorm geven;
2. met alle dienstige middelen ons volk met het streven van de onafhankelijke vredesbewegingen in aanraking te brengen, waarbij gepoogd wordt alle politieke en levensbeschouwelijke groeperingen te bereiken;
3. mede te werken aan een toenadering tussen de volkeren en het scheppen van een internationale rechtsorde;
4. mede verantwoordelijkheid te willen dragen voor leniging van de nood van andere volkeren, waarbij in het bijzonder gedacht wordt aan de nood van hongergebieden en aan die door rassenscheiding;
5. het helpen ontwikkelen van een niet-gewelddadige strijdwijze en het steunen van gewetensbezwaarden tegen de militaire dienst.

Tijdens de op de uiteenzetting van Ds. de Ridder gevolgde bespreking werd besloten een afdeling Emmen van de "Stichting Onafhankelijke Vredesliga" op te richten.

Gedurende een lange tijd werd geen enkele activiteit van deze nieuwe afdeling waargenomen.

In het begin van oktober 1960 werd aan alle middenstanders in Emmen een circulaire gezonden, uitgaande van de afdeling Emmen, waarin werd vermeld, dat voor Emmen de 4e november 1960 als "actiedag" was vastgesteld, op welke dag de middenstanders de gelegenheid kregen om 10 % van hun bruto-dagomzet af te staan aan de Liga. Daar voor het voeren van deze actie vooraf in het geheel geen overleg was geplaatst met de plaatselijke middenstandersverenigingen, is op advies van de besturen van deze verenigingen geen gevolg gegeven aan het verzoek van de Liga.

Overigens heeft de afdeling Emmen nog geen enkele activiteit ontplooid.

E i n d e.

ONAFHANKELIJKE VREDESLIGA.

Deze naam bent U wellicht al eens eerder in dit of een ander vredesblad tegengekomen. Dan heeft U ongetwijfeld Uw voorhoofd gefronst. En gezucht: "Alweer een nieuwe vredesgroep! Is de verbroekeling dan nog niet groot genoeg?"

Als dat zo is, heeft U ditmaal toch ongelijk gehad. Want deze Vredesliga betekent nu eens geen nieuwe vredesgroep, maar juist een versterking en verbreding van de bestaande groepen.

De liga is n.l. geboren uit verontrusting over het feit, dat in het Noorden van het land, waar vroeger de vredesbeweging zo sterk leefde, er nu vrijwel niets meer van te bespeuren viel (behalve in de steden Groningen en Leeuwarden).

Hier moest iets aan gedaan worden! Maar waarom apart in het kader van één organisatie en niet ten bate van alle? Dan zouden meer mensen bereikt en verbroekeling van (toch al zo schaarse) krachten tegengegaan worden. Zo ontstond het initiatief om een propaganda-apparaat op te bouwen, dat de gehele onafhankelijke vredesbeweging (voor zover die een eigen blad uitgaf) dus alphabetisch Anva, Derde Weg, Doopsgezinde Vredesgroep, Kerk en Vrede) ten goede zou komen.

Voor dit apparaat nu vond men de naam Onafhankelijke Vredesliga. Onafhankelijk om te laten zien, dat men onafhankelijk wenste te zijn van de beide machtsblokken; Vredesliga om te laten zien, dat men een bundeling, een federatie wilde zijn van vredeskrachten.

In de praktijk van de propaganda koos men niet de wel gemakkelijke, maar ook vrij steriele weg van wat avonden organiseren met sprekers. Maar men zocht één bepaald streekcentrum uit en begon daar een uitvoerige campagne. Eerst werd een heel aantal mensen op verantwoordelijke posten persoonlijk gepolst over hun belangstelling in deze. Hieruit werd een comité van aanbeveling gevormd (van 12 tot 15 mensen, die voor verschillende bevolkingsgroepen representatief waren), dat zijn naam gaf voor een verklaring over het gevaar dat de mensheid door het huidige militarisme bedreigde. Deze verklaring werd in de plaatselijke pers gepubliceerd en ook als deel van een folder huis aan huis verspreid.

Na verdere propaganda werd dan pas een openbare vergadering gehouden. Deze werd in de regel na deze intensieve voorbereidingen goed bezocht. En dan kwam het.

Want daarna werden de aanwezigen (die tekenden op een presentielijst) thuis persoonlijk bezocht en om hun meedoen als medewerker of sympathisant gevraagd.

Dit hield in een zich gaan inzetten voor het vredeswerk en (of) in ieder geval een bijdrage ervoor geven van minstens f 1.-- per maand. Daarvoor kreeg men dan gratis het blad van één van de landelijke vredesbewegingen naar keuze en de zekerheid, dat men het overige geld de vredesgedachte gepropageerd zou worden.

De praktijk was, dat plm. 75 pct. van de bezochten bereid was op deze wijze mee te doen. Uit deze groep werd dan (mèt de al bestaande leden van de vredesbewegingen, die zonder verplichtingen konden toetreden) een plaatselijke afdeling gevormd, die het vredeswerk verder ging uitdragen. Hierna werd dan met een volgend streekcentrum hetzelfde gedaan. In ruim een jaar tijd zijn zo achtereenvolgens afdelingen ontstaan in Gorredijk, Heerenveen, Sneek, Drachten, Surhuisterveen, Stadskanaal en Leek-Tolbert. Op het ogenblik zijn er voorbereidingen daartoe in Hoogezand-Sappemeer en Veendam-Wildervank.

In getallen betekent dit alles tot nu toe een aanwinst van plm. 20 nieuwe leden voor de vredesbeweging (waarvan velen directe medewerkers en propagandisten geworden zijn.) Verder een inkomstencijfer, dat steeds weer

de zeer hoge propagandakosten weet te dekken (men verspreidt dan ook al 30.000 uitvoerige huis-aan-huisfolders en zette vele advertenties.). Propagandistisch en financieel was het daarnaast zeer belangrijk, dat men na veel persoonlijke gesprekken in Gorredijk, Heerenveen en Surhuisterveen 60 winkeliers bereid vond op één dag 10 pct. van de bruto-omzet voor het vredeswerk te geven! Dit maakte grote indruk en gaf ruim f 1000.-- aan inkomsten. De bedoeling is nu, dat de verschillende afdelingen pogen op dezelfde wijze de kleinere plaatsen in hun omgeving te bewerken.

Zo hoopt men het Noorden opnieuw tot een krachtig bolwerk voor de vredesbeweging te maken- en een prikkel te zijn om in andere delen van het land, waar het ook moeilijk ligt, op soortgelijke wijze aan het werk te gaan. Een prikkel dus ook om eens te pogen dit in de samenwerking van verzuilde vredeskrachten te doen.

Wil men nadere inlichtingen over dit werk, dan kan men die verkrijgen bij de algemeen-secretaris van de Onafh. Vredesliga, ds. P.J. de RIDDER, Herv. Pastorie, de Wilp (Gr.), tel. K. 5944-663, giro 836051.

P.J. de RIDDER.

ONAFHANKELIJKE VREDESLIGA.

De "Onafhankelijke Vredesliga" werd in de winter van 1957/1958 opgericht door de Nederlands Hervormde predikant P.J. de RIDDER, een overtuigd pacifist en anti-militarist. Deze was vóór 1940 aangesloten bij "Kerk en Vrede", en trad na de oorlog toe tot de vredesbeweging "De Derde Weg", waarvan hij hoofdbestuurslid is. De. de RIDDER heeft voorts zitting in de adviesraad van de Pacifistisch Socialistische Partij (PSP).

Per 1 oktober 1957 vroeg hij vervroegd emeritaat aan omdat hij zich als anti-militarist geroepen voelde tegen de A- en H-bommen te getuigen. Toen hem dit niet werd verleend, slaagde hij erin zijn standplaats Kollum te ruilen voor de minder drukke parochie De Hilp (Groningen), hetgeen het hem mogelijk maakte meer tijd te besteden aan het vredeswerk.

Door het stichten van de "Onafhankelijke Vredesliga" wilde hij komen tot een bundeling van de vredeskrachten, aanwezig in "De Derde Weg", ANVA, Doopgezinde Vredesgroep en "Kerk en Vrede".

In juni 1957, nog vóór de oprichting van de Vredesliga, hield De. de RIDDER op de zgn. Pinksterlanddagen van een anarchistische groepering te Appelscha een rede over het onderwerp "Oorlog of Vrede? Dood of leven?".

Hij kwam daarin tot de volgende conclusies :

- 1 - Elke toekomstige oorlog, ook van beperkt karakter, wordt een atoomoorlog en dat in zijn gruwelijkste vorm.
- 2 - Dóórgaande atoomexplosies, thans als proef, of straks als ernst, vormen een zó groot gevaar voor de mensheid, dat zij onmiddellijk gestaakt moeten worden.
- 3 - Zowel in het Oosten als in het Westen, heerst een angstpsychose, die beide kampen er toe drijft hun bewapening steeds verder op te voeren.
- 4 - Het valt zeer te betwijfelen of de Russen zullen komen als onze bewapening niet sterk genoeg is, aangezien zij voor de

ontwikkeling van hun eigen land nog zulk een enorme taak hebben te vervullen, dat zij er weinig behoefte aan zullen hebben nieuwe gebieden te veroveren.

Mochten zij er evenwel toe overgaan aan te vallen en er in slagen het Westen te overheersen en hier een dictatoriaal bewind van Russische makelij in te voeren, dan zal men zich nog dienen af te vragen : Wat is erger, dat of de volslagen ondergang van ons nageslacht door radio-actieve bestraling? Het is bovendien niet denkbaar dat de Russen hun huidige systeem zullen kunnen doorzetten als zij de wereld beheersen. Veeleer kan worden verwacht dat zij dan door de hogere westelijke beschaving geestelijk zullen worden overwonnen.

5 - Geen enkele bewapening, ook niet de atoombewapening, is op zichzelf voldoende om de volkeren ervan af te schrikken oorlog te voeren. Veeleer zal op een moment van grote spanningen de ene partij, uit angst voor de andere, een oorlog riakken.

6 - De kern waarom het gaat is : het doorbreken van deze angst en het zoeken van wegen om de mensheid uit deze impasse te helpen.

De oplossing om uit die impasse te geraken is : de strijd tegen het moderne militarisme, te voeren door mensen van alle godsdienstige en politieke groeperingen met de meest verschillende levensbeschouwelijke achtergrond, die echter één ding gemeen hebben, n.l. de wil om deze strijd door te zetten tot aan de overwinning toe.

Daarbij zullen zij moeten oproepen tot weigering van dienst aan dit waanzinnig militarisme en geen enkel verantwoord middel moeten schuwen om het grote doel te dienen.

Ds. de RIDDER huldigt de opvatting dat alles beter is dan een totale oorlog "zelfs een totale ontwapening van de ene partij, die de tegenpartij aanvankelijk ertoe zou kunnen brengen om de ontwapende te overheersen".

In de loop van 1958 belegde de "Onafhankelijke Vredesliga" in het Noorden van het land een aantal openbare vergaderingen waarin Ds. de RIDDER als spreker optrad.

VERTROUWELIJK

Volgens Dr. de RIDDER heeft de liga contact met alle op het terrein van de vrede werkzame verenigingen, met uitzondering van de communistische Nederlandse Vredesraad.

Zijn sterk anti-communistische instelling zal hieraan ongetwijfeld niet vreemd zijn.

Niet bekend is in hoeverre de liga erin geslaagd is sympathie voor haar streven te wekken.

Gebleken is echter dat, althans bij één der door haar belegde bijeenkomsten, de toehoorders het over het algemeen niet eens waren met de door Dr. de RIDDER gepropageerde eenzijdige ontwapening.

1-12-52

VERTROUWELIJK

Onderwerp: vergadering door de Onafhankelijke
Vredesliga.

Datum verzending: 27 november 1958.

Op vrijdag 3 oktober 1958, aanvangende te omstreeks 20 uur, werd te Heerenveen in "Het Posthuis", uitgaande van de "Onafhankelijke Vredesliga" een bijeenkomst gehouden, waarbij als sprekers optraden de bekende oud-vlieger A. Viruly en de predikant P.J. de Ridder, wonende te De Wilp (Gr.).

Voor het houden van deze bijeenkomst was een ruime aandacht gevraagd en wel door middel van advertenties in het plaatselijke dagblad, huis aan huis verspreiding van een opwekking tot het bijwonen van deze vergadering en door middel van raambiljetten bij verscheidene winkeliers in de plaats Heerenveen. Dergelijke bijeenkomsten werden voordien reeds gehouden te Surhuisterveen, Sneek en Drachten.

Aan deze openbare bijeenkomsten werden winkelacties gekoppeld waarbij winkeliers in de verschillende plaatsen, te weten Heerenveen, Surhuisterveen en Gorredijk, zich bereid hadden verklaard om 10 % van hun omzet op woensdag 8 oktober 1958 voor het werk van genoemde Liga af te staan. Opgewekt werd in genoemde circulaire bij de winkeliers te kopen. Te Heerenveen waren dit een 18-tal van verschillende geloofsopvattingen en verschillende politieke richting.

Gezien de "reclame", die was gemaakt, viel de belangstelling voor deze vergadering tegen. Er waren ongeveer 80 personen in de zaal, die gemakkelijk aan 400 personen plaats zou kunnen bieden. Ook de geringe entreeheffing, 30 cent, was geen bezwaar om te gaan.

De avond werd geopend en gesloten doorZ.....

..... Het was toen inmiddels reeds 20.15 uur geworden. Het woord werd onmiddellijk gegeven aan A. Viruly, die als onderwerp van zijn rede had genomen "Kain in de cockpit". De spreker had een aandachtig gehoor en werd niet door bijvalsbetuigingen onderbroken, doch kreeg aan het einde een hartelijk applaus.

Aan zijn rede lag ten grondslag de gedachte, dat de vliegenier die meent een vredesfunctie te vervullen, langs een omweg tot een moderne Kain wordt gemaakt. Met de bom op Hiroshima werd een nieuw tijdperk ingeluid. Het paste naar sprekers mening in geen enkel geweten om jongens op te leiden tot vermoordding van honderdduizenden in één keer. De defensiepolitiek van de Nederlandse regering en het door de politieke partijen gevormde blok werd op scherpe wijze gehokeld. Het christendom werd verzaking van de broederlijke verweten en de socialist van het socialistische ideaal van internationalisme. Scherp nam de spreker stelling tegen degenen, die de waarschuwingen van geleerden als Einstein, de 18 duitse atoomgeleerden en de 7 Nederlandse physici, naast zich neerlegden. Verder hekeld hij het optreden van de B.B. in het algemeen en de gelden hieraan besteed. Naar zijn mening was er geen militair deskundige, die geliofte in de defensie, waaraan per dag ongeveer 5 a 6 miljoen wordt besteed. Hij haalde hierbij het sprookje aan van Andersen "De nieuwe kleren van de Keizer". Verder citeerde hij Wim I Kan, die Minister Staf "De grootste antiquair in Rijksdienst" noemde. De bom op Hiroshima was niet het einde van de oorlog, maar het begin van een duivels tijdperk, dat de wereld grotere behoefte aan vrede geeft dan ooit. Een ieder diende zich te bezinnen op de waarde van het leven.

De rede duurde ongeveer een uur, waarna een langgerekte pauze volgde van een half uur. Hierna sprak P.J. de Ridder, die als onderwerp van zijn rede had genomen "Wachtverbod". Deze heeft ongeveer een half uur gesproken. Hij ontvouwde een actieprogramma, waarin rijkelijk gebedeld werd om geld, leden en sympathisanten. Hij onderstreepte het betoog van Viruly. Verder maakte hij de aanwezigen duidelijk, waaruit genoemde Liga bestond, waarbij hij zich in het bijzonder distancieerde van "De Vredesraad", omdat deze teveel zijn oor liet luisteren naar het Oostelijk blok. Aangesloten bij de

Liga waren de AMVA, "De Derde Weg", De Doppsgezinde Vredesgroep" en "Kerk en Vrede". Hij wekte op om zich als lid van de Liga aan te melden. Ook deze spreker ontving een hartelijk applaus.

Na afloop werd bij de uitgang een collecte gehouden ter dekking van de kosten.

Tijdens de pauze waren brochures te bezichtigen en te koop.

Het geheel had een ordelijk en zeer rustig verloop.

De avond werd te omstreeks 22.30 uur gesloten.

E i n d e .

COMMISSARIS DER KONINGIN
IN DE
PROVINCIE FRIESLAND

KABINET

No. 654.

Onderwerp:
Onafhankelijke Vredesliga.

LEEUWARDEN, 19 november 1958.
Telefoon 3541

1 DEC 1958
SAT.

Aan het Hoofd van de Binnenlandse
Veiligheidsdienst,
mr. J.S.Sinninghe Lamsté
Stadhoudersplantsoen 25
Den Haag.

VERTROUWELIJK

Met belangstelling heb ik kennis genomen van uw schrijven d.d. 7 dezer, nr.468200 met de daarin genoemde bijlagen. Te uwer informatie en ten vervolge op mijn brief van 29 september j.l., nr.427, doe ik u nog enkele afschriften van brieven en (of) rapporten toekomen, die ik van enkele burgemeesters in deze provincie over deze kwestie ontving. Daarnaast bezit ik een aantal verdere gegevens, welke u desgewenst wel eens ter inzage kunt ontvangen.

Ik moet nu aannemen, dat de actie van personen als ds. de Ridder en zijn medewerkers noch door de Minister van Binnenlandse Zaken c.a. (met wien ik hierove separaat correspondeerde), noch door uw dienst van zodanige voor het landsbelang schadelijke aard geacht wordt, da deze veel nadere aandacht verdient. Ik ben zo vrij, er ee andere opvatting op na te houden (hoezeer ik er ook begri voor heb, dat in dezen dus voor uwe dienst wel geen taak zal zijn weggelegd), temeer nu een der naaste medewerkers van ds. de Ridder, t.w. de heer A.Viruly, niet alleen nadrukkelijk in het openbaar ageert tegen ons defensie-apparaat (daarbij herhaaldelijk de Minister van Defensie ridiculiserende), maar tevens oproept om in verweer te komen tegen degenen die aan de Bescherming Bevolking (B.B. medewerkers).

Naar mijn mening wordt het hoog tijd, dat tegen acties als deze en tegen de in dit raam aan grote groepen burgers geboden zeer eenzijdige (en m.i. aan onze weerbaarheid en verdedigingsvoorbereiding schadelijke) "voorlichting" tegenwicht geboden wordt. Het is mij bekend, da grote groepen personen van de meest uiteenlopende politieke en levensbeschouwelijke opvattingen in deze provincie deze mening eveneens zijn toegedaan, en op praktische wijze bezig zijn, daaruit huh consequenties te trekken. Bovendien vraag ik mij af, hoe men redelijkerwijze kan verwachten, dat een maximum resultaat bereikt kan worden met de verdere werving voor de Nationale Reserve, het Korps Luchtwacht Dienst, de reserve-pditie en de B.B., wanneer (behalve t.b.v. de B.B. o.a. door de Stichting B.B.B.), niet slechts in de betrokken kringen generlei

-constructieve -

constructieve voorlichting door deskundige en positief ingestelde sprekers wordt gegeven, maar bovendien op de (ook in zakelijk opzicht onjuiste) volslagen negatieve voorlichting van personen als Viruly in het geheel niet wordt gereageerd.

Ik acht het een gelukkige omstandigheid, dat in deze provincie het kerkelijk en particulier initiatief nog voldoende vitaal is, om aan deze zaken die aandacht te schenken, welke zij m.i. verdienen.

Ik wilde niet nalaten, het bovenstaande te Uwer informatie aan u mede te delen.

X Z.E. de Minister van Binnenlandse Zaken c.a. heb ik bij brief van 10 oktober j.l., Kabinet nr.527 terzake ingelicht.

De Commissaris der Koningin
in de provincie Friesland,

[Handwritten signature]

51501111

POLITIE GEMEENTE OPSTERLAND

Aan de Heer
Commissaris der Koningin
in de
Provincie Friesland

G E H E I M.

Antwoord op brief van: 17 september 1958, No: 427

BEETSTERZWAAG, 25 oktober 1958

Onderwerp: Provinciale afdeling
Onafhankelijke Vredesliga.

In antwoord op Uw schrijven no. 427, dd. 17 september 1958 betreffende de Provinciale afdeling onafhankelijke vredesliga, deel ik U het volgende mede:

Door de onafhankelijke Vredesliga werd te Gorredijk een openbare bijeenkomst gehouden op zaterdag 4 oktober 1958 in Hotel Veensma, aldaar.

Als spreker trad op de heer A. VIRULY met het onderwerp: "Kain in de cockpit."

Hierna was er een pauze, waarin door de afdelingssecretaris namen en adressen van aanwezigen werden genoteerd om nieuwe contacten te leggen, tevens werden kaarten uitgereikt, doormiddel waarvan men zich kon opgeven als lid van de Onafhankelijke Vredesliga en als abonné op het blad van de A.N.V.A. of van de Derde Weg, of van de Doopsgezinde Vredesgroep of van Kerk en Vrede.

Vervolgens werd het woord gevoerd door Ds. P. J. de Ridder. Deze wakte de aanwezigen op om zich aan te sluiten bij- of te werken voor de Onafhankelijke Vredesliga, omdat de enige manier was om een derde wereldoorlog te voorkomen.

Deze bijeenkomst werd bijgewoond door ongeveer - - tachtig personen.

De aangekondigde winkelactie te Gorredijk, waarbi door de deelnemers 10% van de dagomzet zou worden afgestaan aan de Onafhankelijke Vredesliga was vastgesteld op woensdag 8 oktober 1958. Van de ongeveer 130 middenstanders te Gorredijk en Korte Zwaag hebben zich 22 bereid verklaard deze actie te steunen. De deelnemers aan deze actie waren: 1. G. van den Akker, schilder, Hoofdstr. 88, 2. H. de Boer, kruidenier en granen, Hoofdstr. 32, 3. H. Boorsma, electrotechnisch bedrijf, Kerkewal 23, 4. F. Dijkstra, rietwinkel, Hoofdstr. 10, 5. Henstra, textielhandel, Hoofdstr. 42, 6. T. Humalda, rijwielhandel, Hoofdstr. 5, 7. K. Idzinga, galanterieën, Brouwerswal 6, 8. H. Jousma, slager, Marktstr. 7; 9. L. Kersbergen, kruidenier, Langeval 31; 10. Fa. G. Kussendrager, melkhandel, Hoofdstr. 90;

GEMEENTE-POLITIE
HEERENVEEN

Kabinet.

Heerenveen, 8 oktober 1958.

No.: 138/Kab.

Onderwerp: Provinciale Afdeling
Onafhankelijke Vredesliga.

Bijlagen 2.

Aan de Heer Commissaris der Koningin
in de provincie Friesland
te

L e e u w a r d e n.

Naar aanleiding van Uw schrijven dd. 17 september 1958, no. 427 Kabinet, heb ik de eer U Hoogedelgestrenge het volgende mede te delen.

Nadat door middel van advertenties in de Friese Koerier en door het huis- aan-huis verspreiden van een stroombiljet, hiervoor reclame was gemaakt, werd op 3 oktober 1958 een openbare vergadering te Heerenveen van de Onafhankelijke Vredesliga gehouden. Hiervoor moge ik U verwijzen naar bijgaand rapport.

Uit het bijgevoegde stroombiljet blijkt, dat een 18-tal zakenlieden van verschillende geloofsopvattingen en verschillende politieke richtingen zich bereid hebben verklaard, 10% van hun omzet op 8 oktober ter beschikking te stellen voor vredespropaganda.

De Burgemeester van Heerenveen,
w.g. Kuperus.

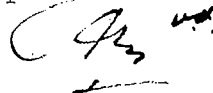
Voor eensluidend afschrift,
de Chef van het Kabinet van
de Commissaris der Koningin
in de provincie Friesland,

[Handwritten signature]

11. G.Looijenga,schoenhandel,Molenwal no.13
 12. J.Louwrink,rotanmeubelen,Hoofdstraat 48
 13. H.van der Molen,zadelmakerij,Hoofdstraat 47
 14. Jaring Moll,boekhandel,Brouwerswal 12
 15. H.Piersma,electrotechnisch bedrijf,Brouwerswal 52
 16. C.S.Ruijs,apotheek,Hoofdstraat 23
 17. H.Schippers,manufacturen,Langewal 13
 18. G.Tasma,horlogemaker,Brouwerswal 5
 19. L.J.van der Wijk,koperslager,Stationsweg 58
 20. G.J.Zondervan,textiel en dameshoeden,Hoofdstraat 55.
 21. E.H.Zwart,drogisterij, Kerkewal 21
 22. H.Zwart,drogisterij, Langewal 16
- Boven vermelde personen hebben zich bereid verklaard,doch
het is niet bekend of zij inderdaad geld hebben afgedragen.

De Inspecteur-Korpschef,
w.g.De Lange.

Voor eensluidend afschrift,
de Chef van het Kabinet van
de Commissaris der Koningin
in de provincie Friesland,

DAAGBLAD

Op vrijdag 3 oktober 1958, aanvangende te omstreeks 20 uur, werd te Heerenveen in "Het Posthuis", uitgaande van de "Onafhankelijke Vredesliga" een bijeenkomst gehouden, waarbij als sprekers optraden de bekende oud-vlieger A. Viruly en de predikant P.J. de Ridder, wonende te De Wilp (Gr.).

Voor het houden van deze bijeenkomst was een ruime aandacht gevraagd en wel door middel van advertenties in het plaatselijke dagblad, huis aan huis verspreiding van een opwekking tot het bijwonen van deze vergadering en door middel van raambiljetten bij verscheidene winkeliers in de plaats Heerenveen. Dergelijke bijeenkomsten werden voordien reeds gehouden te Surhuisterveen, Sneek en Drachten.

Aan deze openbare bijeenkomsten werden winkelacties gekoppeld, waarbij winkeliers in de verschillende plaatsen, te weten Heerenveen, Surhuisterveen en Gorredijk, zich bereid hadden verklaard om 10% van hun omzet op woensdag 8 oktober 1958 voor het werk van genoemde Liga af te staan. Opgewekt werd in genoemde circulaire bij deze winkeliers te kopen. Te Heerenveen waren dit een 18-tal van verschillende geloofsopvattingen en verschillende politieke richtingen.

Gezien de "reclame", die was gemaakt, viel de belangstelling voor deze vergadering tegen. Er waren ongeveer 80 personen in de zaal, die gemakkelijk aan 400 personen plaats zou kunnen bieden. Ook de geringe entreeheffing, 30 cent, was geen bezwaar om te gaan.

De avond werd geopend en gesloten door

Het was toen inmiddels reeds 20.15 uur geworden. Het woord werd onmiddellijk gegeven aan A. Viruly, die als onderwerp van zijn rede had genomen "Kaïn in de cockpit". De spreker had een aandachtig gehoor en werd niet door bijvalsbetuigingen onderbroken, doch kreeg aan het einde een hartelijk applaus.

Aan zijn rede lag ten grondslag de gedachte, dat de vliegenier die meent een vredesfunctie te vervullen, langs een omweg tot een moderne Kaïn wordt gemaakt. Met de bom op Hiroshima werd een nieuw tijdperk ingeluid. Het paste naar sprekers mening in geen enkel geweten om jongens op te leiden tot vermoordding van honderdduizenden in één keer. De defensiepolitiek van de Nederlandse regering en het door de politieke partijen gevormde blok werd op scherpe wijze gehemeld. Het christendom werd verzaking van de broederlijke verweten en de socialist van het socialistische ideaal van internationalisme. Scherp nam de spreker stelling tegen degenen, die de waarschuwingen van geleerden als Einstein, de 18 duitse atoomgeleerden en de 7 Nederlandse physici, naast zich ~~xxxx~~ neerlegden. Verder hekelde hij het optreden van de B.B. in het algemeen en de gelden hieraan besteed. Naar zijn mening was er geen militair deskundige, die geloofde in de defensie, waaraan per dag ongeveer 5 à 10 miljoen wordt besteed. Hij haalde hierbij het sprookje aan van Andersens "De nieuwe kleren van de Keizer". Verder citeerde hij Wim Kan, die Minister Staf "De grootste antiquair in Rijksdienst" noemde. De bom op Hiroshima was niet het einde van de oorlog, maar het begin van een duivels tijdperk, dat de wereld grotere behoefte aan vrede geeft dan ooit. Een ieder diende zich te bezinnen op de waarde van het leven.

De rede duurde ongeveer een uur, waarna een langgerekte pauze volgde van een half uur. Hierna sprak P.J. de Ridder, die als onderwerp van zijn rede had genomen "Wachtverbod". Deze heeft ongeveer een half uur gesproken. Hij ontvouwde een actieprogramma, waarin rijkelijk gebedeld werd om geld, leden en sympathisanten. Hij onderstreepte het betoog van Viruly. Verder maakte hij de aanwezigen duidelijk, waaruit genoemde Liga bestond, waarbij hij zich in het bijzonder distancieerde van "De Vredesraad", omdat deze teveel zijn oor liet luisteren naar het Oostelijk blok. Aangesloten bij de

Liga waren de AMVA, "De Derde Weg", De Doopsgezinde Vredesgroep" en "Kerk en Vrede". Hij wakte op om zich als lid van de Liga aan te melden. Ook deze spreker ontving een hartelijk applaus.

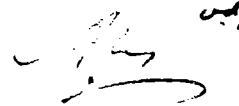
Na afloop werd bij de uitgang een collecte gehouden ter dekking van de kosten.

Tijdens de pauze waren brochures te bezichtigen en te koop.

Het geheel had een ordelijk en zeer rustig verloop.

* De avond werd te omstreeks 22.30 uur gesloten.

Voor eensluidend afschrift,
de Chef van het Kabinet van
de Commissaris der Koningin
in de provincie Friesland,

0

0

AFSCHRIJF

GEMEENTE ACHTKAR SPELEN

AAN:

GEHEIM

De Heer Commissaris der Koningin
in de provincie Friesland,
te
L e e u w a r d e n.

Cabinet, nr.427. 17 september 1958 4666 BUITENPOST, 6 oktober 1958.

provinciale afdeling onafhankelijke
Vredesliga.

In antwoord op bovenvermeld schrijven deel ik U mede, dat mij met betrekking tot de activiteit van de nevenvermelde Vredesliga, uit een terzake opgemaakt politierapport, het volgende is gebleken.

Op dinsdag 30 september 1958 werd te Surhuisterveen in café Van der Scheer een bijeenkomst gehouden van de provinciale afdeling van de onafhankelijke Vredesliga. Sprekers voor deze avond waren de vlieger-schrijver A. Viruly en Ds. P. J. de Ridder, Ned. Herv. Predikant te De Wilp, gemeente Marum.

Aanwezig waren ongeveer 65 personen, waaronder 15 inwoners van De Wilp, die behoorden tot het gezelschap, waarmede Ds. de Ridder was gekomen. De overige bezoekers waren afkomstig uit Surhuisterveen en uit de omliggende dorpen. Van de bekende bezoekers waren de meesten Ned. Herv., enkelen Doopsgezind en 2 Gereformeerd.

Er werd geen gelegenheid gegeven tot het stellen van vragen.

In de zaal was een spandoek aangebracht met het opschrift "Beter actief voor de vrede, dan radio-actief. Redt de wereld van A en H bommen".

Op een tafel lagen ter inzage en ten verkoop diverse boeken en brochures.

Vervolgens trad als eerste spreker op de heer Viruly met als onderwerp: "Kaïn in de cockpit". Spreker bracht naar voren dat er na Hiroshima op het gebied van de oorlogsvoering een nieuw tijdperk was ingetreden.

In verband hiermede is er geen verdediging meer mogelijk en is alle geld besteed aan Defensie en Luchtbescherming weggegooid.

Juist daarom heeft het pacifisme gelijk en moeten wij protesteren.

Spreker hekelde onze luchtverdediging en alles wat met Defensie en Luchtbescherming in verband stond.

In de pauze was er gelegenheid de in de zaal aanwezige lectruur te bezichtigen en te kopen, waarvan slechts een matig gebruik werd gemaakt.

Na de pauze sprak Ds. de Ridder over het onderwerp "Wachtverbod".

Hij bracht naar voren, dat ondanks de boeiende rede van de vorige spreker het belangrijkste gedeelte van de avond nog kwam, omdat ieder een keuze moet doen na hetgeen hij gehoord heeft. Na een korte toelichting te hebben gegeven op de werking van de Vredesliga, waaruit o.a. bleek, dat zij ten doel heeft de bij haar aangesloten Vredesgroepen in het Noorden van ons land een grotere bekendheid te geven, wakte spreker de aanwezigen op om als actief lid of als sympathiserend lid tot de Liga toe te treden. Volgens spreker staat de Onafhankelijke Vredesliga noch onder Oosterse noch onder Westerse invloed, zulks in tegenstelling met de Nederlandse Vredesraad, welke volgens spreker niet vrij is van Oosterse invloed.

Ook had toetreding tot de Vredesliga volgens spreker invloed op de politieke houding van betrokkene.

Volgens hem zijn er drie manieren, nl.:

- 1e telkens weer te wijzen op het militaire probleem in de partij waarvan men lid is;
- 2e uit protest niet te stemmen en
- 3e lid te worden van de Pacifistische Socialistische Partij, welke volgens spreker geboren is uit de verontrusting over de huidige gang van zaken.

Vervolgens sprak

een kort slotwoord.

bedankte de sprekers en bracht naar voren dat wij moeten kiezen en dat beslissend is wat God van ons vraagt.

Het komt er op aan wat wij doen in ons dagelijks leven.

Wij moeten met onze naaste in vrede leven.

stelde de vraag: "Geeft het dat U en ik zo leven?"

Deze vraag beantwoordde zij met een volmondig "ja".

Onze oproep om zich aan te sluiten kunnen wij zo sprak zij terug brengen tot de oproep: "Bekeert U".

Omstreeks 22.30 uur was de bijeenkomst afgelopen en verliete de meeste bezoekers de zaal.

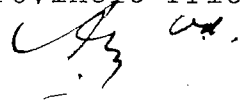
Verder is gebleken dat 17 neringdoenden op 8 oktober 1958 10% van hun dagomzet zullen afstaan aan de Onafhankelijke Vredesliga.

Volgens een nader ontvangen bericht heeft de Vereniging voor Handel en Industrie te Surhuisterveen geen enkele bemoeiing met de actie.

De Burgemeester van Achtkarspelen,

w.g. H. van Ek.

Voor eensluidend afschrift,
de Chef van het Kabinet van
de Commissaris der Koningin
in de provincie Friesland,

OPSCHRIFT

VERSLAG van de op Donderdag 2 oktober 1958 te Drachten
gehouden bijeenkomst van de ONAFHANKELIJKE VREDESLIGA.

zaalruimte 200 personen
aanwezig plm. 100 personen
leiding Ds.De RIDDER de Wilp.
spreker A.VIRULY.

opschriften in de zaal: "Beter actief dan radio-actief".

Nadat de bijeenkomst door ENSING (Drachten) was geopend, werd het woord gegeven aan de spreker VIRULY. Deze ging uit van het krantenbericht, dat de piloot, die in opdracht van zijn regering, 13 jaar geleden de bom op Hiroshima had geworpen was opgenomen in een psychiatrische inrichting als gevolg van een angstcomplex. Deze daad luidde een nieuw tijdperk voor de mensheid in. Wij kunnen thans niet meer denken in de termen van de slagen bij Waterloo-Arnhem-of Hollandse Waterlinie.

De bom op Hiroshima was het begin van een nieuw tijdperk, immers deze bom was thans zo ontwikkeld, dat bescherming door niets meer gewaarborgd is. Waar haalt men de moed vandaan om zich te stellen tegenover de waarschuwingen van deskundigen op dit gebied als Einstein, die 18 Duitse atoom-geleerden en de 7 Nederlandse physici. De geluiden die deze mensen hebben laten horen waren waarschuwingen van zich van hun verantwoordelijkheid bewuste mannen, die nuchterder redeneren als Mir Staf - de generaals - politici - enz. Onze Luchtmacht bv. zal tegen een aanval met atoombommen, vervoerd met raketten die een snelheid hebben van enige malen van het geluid, niets, maar dan ook niets kunnen uitrusten. Daar komt nog bij, dat al onze defensie-middelen reeds verouderd zijn voor wij ze in gebruik nemen. Spr.sloot zich aan bij Wim Kan, die van Minister Staf heeft gezegd, dat hij "de grootste anti-quair in Rijksdienst" was.

1 H-bom zal immers in staat zijn een grondgebied als half Nederland met de grond gelijk te maken. Wat helpen dan zulke onzinnige vertoningen als bv. de organisatie Bescherming Bevolking gisteren weer in Dokkum heeft laten zien. Al de kosten gespendeerd aan onze verdediging zijn volgens spreker verspilld. Elke stad kan op ieder uur door een atoomaanval worden vernietigd, daar is geen verdediging tegen mogelijk. Spr. keerde zich tegen alle politieke partijen en stromingen die het ondanks de meningen van deskundigen op dit gebied toch mogelijk maken dat nog grote sommen aan deze onzinnige verdediging worden verspilld. Spr. ziet nog maar een uitweg voor de mensheid om deze te bewaren voor een algemene vernietiging en deze is, samenbundeling van alle krachten om gezamenlijk de politici er van te overtuigen dat de gehele mensheid slechts een bestaan verzekerd is als we het geweld uitsluiten voor het beslechten van onze geschillen. Wij moeten bij ons zelf te rade gaan of het onder leiding van politici en militaire hoogvliegers nog verdedigbaar is, dat jonge mannen worden opgeleid om met 1 druk op een knop in de toekomst miljoenen mensen-mannen-vrouwen -en kinderen te doden, omdat zij een andere mening zijn toegedaan dan de opdrachtgevers van betrokken piloot. Hij wees in dit verband op het door hem geschreven boekje "Kaïn in de cockpit". De bijbel zegt immers ook "W:

het zwaard opneemt zal door het zwaard vergaan". Bij het lezen van de K. merverslagen moet er toch iets in ons omgaan, wanneer wij over de militaire begroting lezen. Het zijn toch niets anders dan notulen van een bijeenkomst van zelfmoordenaars. Spr. betoogde nogmaals dat tegen de dreiging van het gebruik van atoom-bommen maar een verdediging mogelijk is en wel te gaan werken voor een begrip dat moet doordringen bij ieder, dat alleen geweldloosheid de mensheid een bestaan kan waarborgen.

In de pauze werden enige boeken verloot, terwijl er gelegenheid bestond om tegen betaling lectuur te kopen bij een in de zaal ingericht boekenstalletje. Hiervan werd op zeer beperkte schaal gebruik gemaakt.

Na de pauze kreeg Ds. DE RIDDER het woord. Hij gaf een uiteenzetting van opzet en doel van de Vredesliga. Deze stelt zich volgens spreker ten doel alle vredeskrachten, die reeds in onze gemeenschap leven, te bundelen. Zo zijn bij deze Liga aangesloten de ANVA -de Derde Weg -de Doopsgezinde vredesgroep -Kerk en Vrede en mensen, die uit Evangelisch oogpunt het wapengeweld afwijzen. De Vredesliga bedoelt een strijdorganisatie te zijn die de mensen tot werken dwingt. Alle aangesloten leden moeten allen, naar vermogen actief ons werk steunen en onze gedachte in brede kringen verbreiden. Mensen van alle politieke richtingen en kerkelijke stromingen zijn welkom. Nu kan men zeggen wat geeft dit alles. He gaat niet op de eerste plaats om de resultaten, al zijn die niet onbevredigend (men wordt o.a. reeds voorzichtig met het geven van toestemming tot oprichten van raketbases-ook in Nato-verband heeft men reeds rekening met onze mening te houden), wij moeten actief zijn ons geluid laten horen, anderen over deze materie aan het denken zetten. Uw geluid moet oomeeklinken, als we stil blijven staan brengen wij de wereld moedwillig in gevaar. De wereld heeft geen wachtkamer.

Dat de resultaten volgens spr. zich reeds aftekenen en dat de idee leeft blijkt o.a. uit het feit, dat 47 winkeliers uit Dokkum-Surhuisterveen-Gorredijk en Heerenveen op 10 oktober a.s. 10% van hun omzet op die dag ter beschikking zullen stellen voor het werk der Liga. In Drachten waren ook reeds meerdere winkeliers bereid gevonden hieraan mede te werken, doch door de Vereniging van H. en I., was dit streven in Drachten getorpedeerd. Spr. vroeg zich af of deze vereniging in haar bevoegdheden ook te ver was gegaan en sprak de hoop uit dat een volgende keer ook Drachten aan deze actie zou meedoen.

Spr. wakte de aanwezigen op zich op te geven als actief lid of sympathiserend lid. Ook vroeg hij aan de aanwezigen niet uit Drachten afkomstig in hun dorp of stad een bijeenkomst te organiseren. Ds. De Ridder zegde in dergelijke gevallen zijn volle medewerking toe.

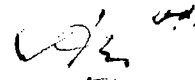
De voorzitter van afd. Drachten bedankte de sprekers voor het gebodene en drong er bij de aanwezigen nogmaals op aan lid te worden van de Liga.

Opmerking: In de zaal waren voor het merendeel personen aanwezig uit de middenstand-winkeliers-ambtenaren-onderwijzers-e.d.

Vooraf het aantal Doopsgezinden was opmerkelijk.

De avond was niet zo goed bezocht als de oprichtingsbijeenkomst.

Voor eensluidend afschrift,
de Chef van het Kabinet van
de Commissaris der Koningin
in de provincie Friesland,

MEENTE POLITIE
SNEEK

Sneek, 24 september '58.

an: de Heer Commissaris der Koningin
in de Provincie Friesland te
LEEUWARDEN.

derwerp: Provinciale Afd. Onafhankelijke Vredesliga.

..: 212A/1958

lagen: een.

zi

Naar aanleiding van Uw brief
d.d. 17 dezer, Kabinet no. 427, betreffen-
de "Provinciale Afdeling Onafhankelijke
Vredesliga", gericht aan de Heer Burge-
meester dezer gemeente en mij ter afdoe-
ning in handen gesteld, heb ik de eer
U Hoogedelgestrenge hierbij beleefd te
doen toekomen het rapport van de I.D.
Sneek, d.d. 23 dezer, no. 212/1958, aan
de inhoud waarvan ik mij referte veroor-
loof.

De Inspecteur Korpschef van
Gemeente Politie te Sneek,

w.g. P.Kooistra.

or.

Voor eensluidend afschrift,
de Chef van het Kabinet van
de Commissaris der Koningin
in de provincie Friesland,

CA

7 november '58

Onafhankelijke Vredesliga.

VERTROUWELIJK

./ Naar aanleiding van Uw geheim schrijven van 29 september j.l. heb ik de eer U een notitie aan te bieden inhoudende enige, vrijwel geheel aan open bronnen ontleende gegevens betreffende het optreden van de Onafhankelijke Vredesliga. Zoals hieruit moge blijken beperkt dit optreden zich althans in hoofdzaak tot de activiteiten van Ds. de Ridder. Uiteraard zijn er mogelijkheden aanwezig, dat zijn wijze van voorlichting op het gebied van bewapening, atoomoorlog en ontwapeningsmogelijkheden dienstweigering ten gevolge heeft, doch daarmee kan de beweging nog niet tot de politiek extremistische gerekend worden, welke als zodanig een grond voor observatie van de zijde van deze Dienst zou kunnen vormen.

In zoverre is er een parallel te trekken met de bemoeienis van de Dienst met de P.S.P., maar met dit zeer belangrijke verschil, dat bij de beweging van Ds. de Ridder elk aangrijpingspunt voor beïnvloeding door de C.P.N. ontbreekt.

..// Ten aanzien van deze vergelijking moge worden verwezen naar het bijgesloten exemplaar van een rapport, dat in mei 1958 ten behoeve van de Minister van Binnenlandse Zaken werd opgemaakt.

Te Uwer informatie moge dienen dat omtrent de in het kader van de Vredesliga met Ds. de Ridder samenwerkende personen niets bekend is.

Ik moge nog opmerken, dat de beantwoording van Uw brief aanvankelijk werd aangehouden in afwachting van Uw toezegging de ambtsberichten der door U genoemde burgemeesters te doen toekomen.

In januari van dit jaar moet Ds. de Ridder gesproken hebben in Stadskanaal en bij die gelegenheid zouden zijn toehoorders het over het algemeen niet eens zijn geweest met zijn opvattingen over een eenzijdige bewapening. Van andere plaatsen staan mij geen berichten ter beschikking.

Aangezien onderwerpen als het onderwerpelijke "vertrouwelijk" zijn behandeld is ook de rubricering van het antwoord op Uw brief tot vertrouwelijk teruggebracht.

Het Hoofd / van de Dienst,
voor Zeze,

AAN: de heer Commissaris der Koningin,
in de provincie Friesland,
te
Leeuwarden.

ONAFHANKELIJKE VREDES-LIGA.

Het bestaan van de Onafhankelijke Vredesliga was bij de Dienst bekend.

De liga werd in de winter van 1957/'58 opgericht door Ds. P.J. de RIDDER, een overtuigd pacifist en anti-militairist

Van hem is bekend dat hij lid is van het hoofdbestuur van de vredesbeweging "De Derde Weg" en tevens van de Adviesraad van de Pacifistisch Socialistische Partij (PSP). Tot 1945 was hij aangesloten bij "Kerk en Vrede".

"Recht voor Allen", het orgaan van de Federatie van Vrije Socialististen van 22 juni 1957 bevatte de volledige tekst van een door hem tijdens de te Appelscha gehouden Pinksterlanddagen van deze organisatie uitgesproken rede.

Hij riep daarbij op tot een Kruistocht voor de wereldvrede, voor het behoud van de huidige en de komende mensheid.

Daaraan zouden mensen van alle godsdienstige en politiek groeperingen moeten deelnemen, o.m. door op te roepen tot weigering van dienst aan een waanzinnig militarisme.

Zozeer is Ds. de RIDDER gegrepen door het pacifisme en het anti-militarisme, dat hij per 1 oktober 1957 vervroegd emeritaat aanvraagde, om zich geheel te kunnen geven aan zijn actie tegen de A.- en H-bommen. Dit werd hem evenwel niet verleend, waarop hij er in slaagde zijn drukke standplaats Kollum te ruilen voor de minder drukke parochie "De Wilp".

Zijn anti-militaristische en pacifistische actie voert hij thans door middel van de door hem opgerichte Onafhankelijke Vredesliga. Tijdens een in januari van dit jaar te Stadskanaal gehouden rede verklaarde hij dat de liga contact had met alle op het terrein van de vrede werkzame verenigingen met uitzondering van de communistische Nederlandse Vredesraad.

In dit verband kan nog worden opgemerkt dat Ds. de RIDDER een uitgesproken tegenstander is van het communisme en contact of samenwerking met communisten verwerpt.

Van deze opvatting heeft hij o.m. ook doen blijken bij de beantwoording van kennelijk van communistische zijde gestelde vragen op een te Drachten gehouden bijeenkomst. Ds. de RIDDER is van mening dat de democratie en het westelijk vrijheidsbegrip stukken meer waard zijn dan de communistische dictatuur en het Russische systeem doch volgens hem is de vraag waarom het "voor ons in het Westen gaat of wij er werkelijk van overtuigd zijn dat de Russische bedreiging zó ernstig is en de ramp door een eventuele Russische bezetting zó groot, dat wij daar de ondergang van de gehele wereld voor over moeten hebben." Ds. de RIDDER ontkent dit, met respectering overigens van hen, die dienaangaande een andere opvatting zijn toegedaan.

In zijn opvatting zijn er thans 3 mogelijkheden.

1. Totale bewapening, die uitloopt op een totale ondergang door een atoomoorlog.
2. Totale ontwapening, die geestelijk en moreel eindeloze perspectieven biedt.
3. Totale ontwapening met aanvankelijke overmeestering door de vijand, die echter tenslotte toch door de superioriteit van de Westerse beschaving zal worden overwonnen.

De Onafhankelijke Vredesliga en zijn promotor Ds. de RIDDER vormen op zichzelf, gezien hun wel extreme doch niet extremistische instelling, geen object van observatie voor de Dienst. De aanwezige gegevens zijn dan ook vrijwel geheel uit open bron verkregen.

november 1958.

UITTREKSEL

I.D. Friesland

3 oktober 1958
VERTROUWELIJK

Verslag van een in september 1958 in Hotel v.d. Scheer te Surhuisterveen gehouden openbare bijeenkomst van de Onafhankelijke Vredesliga.

Sprekers : A. Viruly en P.J. de Ridder. De heer Viruly trad op als eerste spreker met als onderwerp : Kain in de cockpit. Spreker begon met het voorlezen van een bericht uit een der Amerikaanse dagbladen, waarin wordt verteld van een man die heeft medegewerkt aan het werpen van de atoombom op Hirosjima. Het schuldbesef daarover is bij hem zo groot, dat hij reeds enkele malen in een zenuwinrichting moest worden opgenomen. Spreker acht dit schuldbesef begrijpelijk en hij kan zich niet indenken dat er na het gebeurde van Hirosjima nog mensen zijn die niet schromen, voor het gerbuik van de atoombom te kiezen. Immers, na Hirosjima is er op het gebied van de oorlogsvoering een nieuw tijdperk ingetreden.

Voorheen had de oorlog meer een plaatselijk karakter; vele steden en dorpen bleven daarbij verschoond van het oorlogsgeweld. Door het gebruik van de atoombom is het echter een totale oorlog geworden waarbij alle mensen -dus ook vrouwen en kinderen- betrokken zijn.

In 1951 hebben geleerden i.v.m. de atoombewapening al gewezen op 2 mogelijkheden :

- a. of uitbanning van de oorlog, of
- b. totale vernietiging.

Ook de 18 atoomgeleerden van West-Duitsland, alsmede de 7 Nederlandse natuurkundigen die in mei 1958 hun stem hebben laten horen, hebben zich in dezelfde zin uitgelaten.

Deze geleerden waren unaniem van oordeel dat bescherming tegen de atoombom onmogelijk is en dat dus ook de Bescherming Bevolking daartegen niets kan uitrichten.

Onze huidige regering neemt alles veel te lichtvaardig op. Zij meent dat een wapening zoals wij die thans kennen, nodig is. Tegen deze opvatting moet volgens spreker stelling worden genomen. Een mens met een geweten kan zijn zelfrespect bewaren, door tegen de regeringsmaatregelen in te gaan.

Dit vraagt echter leven tegen de draad in en de meeste mensen willen dit niet. Zij zijn nonchalant en menen dat het wel zal meevallen.

Helaas vergissen zij zich. Wanneer zij blijven doordenken zoals voor de tijd van de atoomwapens, zal de ramp zich in al haar hevigheid voltrekken.

Daarom is thans de tijd gekomen om ons te bezinnen. Lands grenzen moeten verdwijnen. Het is of een wereld, of geen wereld. De meeste mensen zijn tegen pacifisme en voor de atoombommen. Daartegen moeten wij protesteren, want het pacifisme heeft het grootste gelijk sinds de atoombom is uitgevonden. Ook de mensen in Rusland wensen aldus spreker, geen atoomoorlog. Toen begin 1946 in ons land de burgerluchtvaart onder leiding van de heer Plesman opnieuw zou worden opgebouwd, ontbrak, volgens de heer Viruly het gevoel, dat er een wreklijke vredeestijd zou aanbreken. De oorzaak hiervan was de in de zomer van 1945 geworpen atoombom op Hiroshima. Het werpen van deze bom moet niet worden gezien als het einde van de oorlog, doch als aanvang van een echt duivels tijdperk. Spreker zegt honderden malen bij nacht te hebben gevlogen. Wanneer hij dan de steden met hun duizenden lichten weerloos zag liggen, heeft hem dat altijd sterk gegrepen. Vooral Londen met zijn 10 miljoen maakte steeds een diepe indruk op hem. In 1944 kon een stad zich nog verdedigen tegen het oorlogsgeweld. Thans is daarvoor een volstreekte weerloosheid in de plaats getreden. Door middel van 1 atoombom kan 1 man immers honderdduizenden mensen, waaronder vrouwen en kinderen, doden. Een vlieger die op deze manier een stad vernietigt, kan niet hebben nagedacht. Maar de mensen die hiertegen niets doen, die zwijgen, die alles maar toelaten, die mogelijk aan het militarisme verdienen, zijn volgens spreker evenmin bij hun verstand. Daarom moet de Kain, onverschillig of hij de militaire uniform draagt dan wel zich ophoudt in regeringskringen of in ons eigen hart, worden uitgebannen. Het is niet meer eervol een militair uniform te dragen, nu het gaat om massamoord en een radio-actief nageslacht. De huidige bewapening heeft tengevolge, dat alle andere noodzakelijke uitgaven daaronder lijden. Het militarisme verslindt miljoenen. Wat krijgen wij voor dat geld en waartoe heeft de bewapening geleid? Voor de luchtverdediging - om van het leger en de marine maar te zwijgen - zitten wij opgescheept met verouderde typen vliegtuigen. Heeft Wim Kan Minister Staf onlangs niet "gehuldigd" omdat hij na iedere reis naar Amerika terugkomt met verouderd materiaal? Ondanks alle financiële offers en militaire voorzieningen liggen de steden en dorpen in ons land nog onbeschermd dan in 1940. Moeten we daarvoor zeggen "dank U wel P.v.d.A." en "dank U wel K.V.P."? Beter is de oorlogsgedachte radicaal uit te bannen. Met al zijn tekortkomingen is de mens veel te goed voor de huidige oorlogsvoering. Er moet, evenals dat in de bijbel gedaan wordt, een beroep worden gedaan op onze goede wil. Ons verantwoordelijkheidsgevoel moet aangewakkerd worden en ons geloof in de Kains, die in en onder ons wonen, moet worden afgezworen.

Met de opmerking dat de eerbied voor het leven de beste vredespropaganda is, besloot spreker zijn rede.

Na de pauze sprak Ds. de Ridder over het onderwerp "Wachtverbod". Hij bracht naar voren dat, ondanks de boeiende en belangrijke rede van de heer Viruly, het belangrijkste gedeelte van de avond nog komt.

Nu U de rede van de heer Viruly hebt beluisterd en inzage hebt genomen van de in de zaal aanwezige lectuur, komt aldus spreker, voor een ieder van U persoonlijk de beslissing.

Het heeft geen zin als U dit alles aanhoort en dan weer tot de orde van de dag overgaat, zoals de vissen in het bekende gedicht van Bertus Aafjes na het beluisteren van de preek.

U weet thans dat een moderne oorlog leidt naar een algemene vernietiging.

Hierop kunt U op drieërlei wijze reageren :

1e. door te zeggen "ik weet het, maar ik riskeer de gevaren : ik geloof dat een sterk Westen de vrede en de vrijheid dienen". In de toekomst zal blijken wie gelijk heeft. Wie echter achter het militairistische beleid staat, moet ook de daaraan verbonden verplichtingen zoals de belastingplicht en de dienstplicht, nakomen. Doet hij dat niet, dan is hij een lafaard.

2e. U kunt ook zeggen "ik weet alles, maar het is mij wel best; wanneer het mijn tijd maar duurt; na mij de zondvloed". Het gevaar is echter groot, dat de zondvloed eerder komt dan U denkt. Wij verkeren n.l. in levensgevaar.

3e. U kunt echter ook een houding van verzet en van protest tegen de huidige militaire ontwikkelingen aannemen. U kunt door een geestelijke en morele weerbaarheid aan de moderne bewapening een halt toeroepen. Kortom : U kunt zich inzetten voor de idealen van de vredesbeweging.

Ongetwijfeld zullen er onder U zijn die zich afvragen "geeft het wat?" Hierop wil ik antwoorden dat het niet beslissend is of het al dan niet wat geeft.

Wij zijn verplicht te protesteren tegen de huidige oorlogsvoering, willen wij als geestelijke en zedelijke mensen niet ten onder gaan.

Hoe luider de stem van het protest klinkt, hoe meer men gedwongen wordt er naar te luisteren.

Dit blijkt bijvoorbeeld duidelijk uit de vergaderingen van de NAVO-raad en in ons land o.a. uit de besprekingen i.v.m. het vestigen van een raketbasis.

Als de toekomst van de mensheid ons ter harte gaat, moet er een wachtverbod gelden, het verbod om stil te staan, voor wat betreft de vredesbeweging.

Wij hebben aldus spreker, een organisatie gesticht, de Onafhankelijke Vredesliga, die uit een aantal vredesgroepen bestaat.

Zij is onafhankelijk, omdat zij noch onder Oosterse, noch onder Westerse invloed staat.

Dit kan volgens spreker niet gezegd worden van de Nederlandse Vredesraad, welke niet vrij is van Oosterse invloed.

Na een korte toelichting op de werking van de Vredesliga, waaruit o.a. bleek dat zij ten doel heeft de bij haar aangesloten vredesgroepen in het noorden van ons land een grotere bekendheid te geven, wakte spreker de aanwezigen op om als actief of als sympathiserend lid tot de Liga toe te treden. Wanneer U nog werkelijk gelooft in God en in de mensheid, in waarheid en in liefde, meldt U dan straks aan als lid.

Het doet er niet toe of U al dan niet godsdienstig bent, of U al dan niet aan politiek doet, of U ambtenaar of boer bent: U bent allen welkom.

Soms wordt de vraag gesteld "heeft toetreding als lid ook gevolgen voor mijn politieke houding"?

Ja natuurlijk, aldus spreker. Wie het huidige militaire beleid afwijst, moet dat in zijn politieke houding ook tonen.

Dit kan men b.v. doen door :

1e. telkens weer te wijzen op het militaire probleem in de partij waar men lid is;

2e. uit protest niet te stemmen, en

3e. lid te worden van de Pacifistische Socialistische Partij, welke geboren is uit de verontrusting over de huidige gang van zaken.

Zoals U ziet zijn er verschillende mogelijkheden om te protesteren.

Voorop dient echter te worden gesteld, dat wij ons op het gehele probleem dienen te bezinnen. De tijd is daar rijp voor; de velden zijn wit om te oogsten.

Toch wacht ons nog veel strijd voor dat het ideaal is bereikt en de meest verschrikkelijke dreiging van ons wordt weggenomen.

Met de opmerking dat de wereld geen wachtkamer heeft, besloot spreker zijn rede.

Onderwerp: Bijeenkomst Onafhankelijke
Vredesliga te Sneek.

VERTROUWELIJK

Sneek, 2 oktober 1958

Op woensdag 1 oktober 1958 te 20. uur werd in café-restaurant Piso te Sneek een openbare bijeenkomst gehouden, welke was georganiseerd door de Afdeling Sneek van de Onafhankelijke Vredesliga.

De bijeenkomst werd geopend door

Deze sprak een kort woord van welkom tot de beide sprekers en de aanwezigen en verleende vervolgens het woord aan de eerste spreker, A.VIRULY, oud piloot van de KLM.

Deze begon zijn rede met op te merken, dat een nieuw tijdperk is begonnen waarin beslist zal worden over het al of niet voortbestaan van de wereld.

Voorheen hebben alle oorlogen, ook zelfs de 2e wereldoorlog geleken op de 80-jarige oorlog doch als wij ons thans moeten beraden op de vraag Oorlog of Vrede dan moeten wij ons beraden op de vraag Leven of Dood van de gehele mensheid.

En aantal jongens in een vliegtuig kunnen in korte tijd een geheel land uitroeien.

Reeds in 1955 hebben meerdere geleerden, onder wie Professor Einstein, verklaard, dat men te kiezen had tussen het uitbannen van de oorlog of de ondergang van de mensheid. Later hebben 18 Nobelprijswinnaars hetzelfde verklaard. Atoomgeleerden zeggen, dat zij geen enkel middel weten om de mensen te beschermen tegen atoom-aanvallen.

Door de ontploffing van één waterstofbom kunnen Rotterdam en Den Haag beide vernietigd worden. Wat moeten wij daarom denken van hen die soldaten opleiden bij kanonnen en afweergeschut en van een fictieve Bescherming Burgerbevolking? Als wij vaderlandslievend zijn moeten wij tegen hen in verweer komen. Als wij socialisten zijn eveneens en als Christenen in nog hogere mate. Daarom moeten wij ingaan tegen de politiek van deze Regering, tegen de Christelijke partijen en tegen de grootste socialistische partij, de PVDA.

De sirenes van de Bescherming Burgerbevolking waarschuwen ons niet tegen het komende gevaar doch tegen het gevaar van het verleden. Raketten stuiven in enkele minuten over Nederland en beveiligen daartegen is nu eenmaal onmogelijk.

Als de mensen blijven denken in termen vóór atoomwapenen en de Staten hun macht willen behouden als in de tijd van Napoleon, dan zullen zij elkaar op een kwade dag de dood insturen met een snelheid van driemaal het geluid. De grenzen waar wij op school van leerden, de veilige grenzen, zijn nu levensgevaarlijk geworden en wij moeten ze afschaffen.

Voor al in de luchtvaart is men sinds 1946 tot de overtuiging gekomen, dat de mensheid tot een nieuwe wereld moet komen of anders ten onder zal gaan.

Nadat de eerste atoombom op Hiroshima werd geworpen juichte de halve wereld en hield men dankdiensten in de Kerken.

Om-----

3 OKT. 1958

Om zich vrij te pleiten van schuld, werd verklaard, dat de oorlog anders langer geduurd zou hebben en nog meer slachtoffers zou hebben geëist. Dit is echter kortzichtige politieke taal geweest. Het afwerpen van de atoombom was de meest godvergeten daad uit de militaire wereldgeschiedenis. Het begin van een duivels tijdperk waarin van het sparen van mensenlevens geen sprake meer is.

Sprekende over de taak van de vlieger in oorlogstijd, zei spreker, dat de vliegers zich af zullen vragen of zullen geloven, dat het steeds meer mensen doden, wat het vaderland van hun vraagt, wel "moet". Kan "met Kaïn in de cockpit", iedere koers uiteindelijk anders zijn dan de koers naar de hel? Kaïn in de cockpit, doch ook Kaïn in het pak van de militair of in het pak van de hoge politicus verdienen daarom geen verering meer.

Het is de hoogste tijd, dat wij de situatie met de Nederlandse nuchterheid bezien. Honderden malen heb ik in het vliegtuig de lichten van Londen onder mij gezien. Ook zag ik de volstreckte weerloosheid van 10 miljoen mensen tegen aanvallen uit de lucht. Tijdens de laatste oorlog kon men de vijandelijke vliegtuigen nog bestrijden maar nu kan geen vliegtuig of afweergeschut een raket tegenhouden.

Ik heb mij ook afgevraagd, aldus spreker, wie zal in een komende oorlog een atoombom op zo'n stad werpen en wat verdienen de mensen die zo'n daad toelaten. Dit is een vraag die wij ons eigenlijk iedere dag moeten stellen, opdat wij tot bezinning komen.

Iemand die nu militaire parades of tentoonstellingen bezoekt alsmede oorlogsspeelgoed voor zijn kinderen koopt is niet goed bij zijn verstand.

Nederland is beslist niet verdedigbaar doch de kosten van onze defensie bedragen F.5 000000 - per dag. En wat hebben wij nu? Een vliegtuigmoederschap dat veel te traag is; vliegtuigen die reeds verouderd zijn als ze aangekocht worden enz. enz.

Onze steden zijn nog meer onbeschermd dan vóór de laatste oorlog. Wij moeten daarom stelling nemen tegen de ppvattingen van de leiders der grote politieke partijen.

Het Christendom is onverenigbaar met het dragen van wapenen. De mensheid is veel te goed voor het ooflogsbedrijf. Misschien zijn de Russen en Amerikanen niet voor rede vatbaar. Een beroep op de goede wil van de mensen is echter de enige mogelijkheid. Onze positie is zwak maar rede en verantwoordelijkheidsbesef kunnen die zwakke positie versterken.

De beste vredespropaganda zal zijn, bezinning op het leven en versterking van de eerbied daarvoor, in het bijzonder voor het leven van anderen.

In het slot van zijn betoog, haalde spreker de woorden aan van Hare Majesteit de Koningin, gesproken in 1955 tot de Nederlandse schoolkinderen: "Jullie moeten de gouden draad volgen: het goede kiezen, het kwade verwerpen. Kome wat kome: jullie moeten je eerbied voor het leven laten blijken - in het bijzonder voor dat van anderen."

/werd

Na de pauze/een korte rede gehouden door Ds.de RIDDER.
Het is de taak van ons, sprekers, om ons gehoor op

de-----

de beslissing voor te bereiden. Een nieuwe oorlog betekent in ons dichtbevolkte land uitroeiing tot de laatste man. Een sterk militair Westen dient de Vrede niet. De toekomst zal uitmaken wie gelijk heeft gehad. Zij die in militaire kracht geloven moeten daarvan de consequenties durven dragen. Niet kankeren tegen hoge belastingen en het in militaire dienst gaan.

Er zijn er ook die nog een andere houding aannemen en wel de houding van: "Na mij de zondvloed". Laten deze mensen zich er echter niet over verwonderen als die zondvloed eerder komt dan men denkt, want de huidige ontwikkeling gaat in duizelingwekkende vaart verder. Door schijnbare rust en welvaart zijn velen zich niet bewust van het gevaar dat ons bedreigt.

Door een nieuwe geestelijke weerbaarheid moeten wij een halt toeroepen aan de machten die het heil verwachten van machtsvorming en geweld. Dat betekent het inzetten voor de idealen van de vredesbeweging met als uitgangspunt, protesteren en bouwen omdat wij niet geloven in het recht van een moderne oorlog, door wie- en onder welk motief ook gevoerd.

Dit geluid moet steeds meer worden gehoord. Er zal des te meer naar worden geluisterd.

Tenslotte sprak Ds de Ridder nog een kort woord over het doel en de werkwijze van de verschillende vredesgroepen die onafhankelijk zijn van de machtsblokken Oost en West en in het bijzonder over die van de Onafhankelijke Vredesliga. Hij wakte de aanwezigen op om zich als medewerker of sympathisant aan te melden.

Zij die het militarisme afwijzen moeten dit ook in hun politieke houding tonen. Politiek zijn er verschillende manieren om van onze verontrusting blijk te geven.

Spreker gaf hiervan enkele voorbeelden, welke vrijwel woordelijk overeenkwamen met die welke hij tijdens de eerste bijeenkomst van de Onafhankelijke Vredesliga te Sneek op 4 februari j.l. had genoemd (zie het schrijven no. 22/58 van de ID Sneek)

In de loop van zijn rede deelde Ds de RIDDER mede, dat er in HEERENVEEN, GORREDIJK en SURHUISTERVEEN in totaal 57 winkeliers bereid waren gevonden om deel te nemen aan de winkelactie. (Het afstaan van 10% van hun winst op een dagomzet ten behoeve van de Onafhankelijke Vredesliga.)

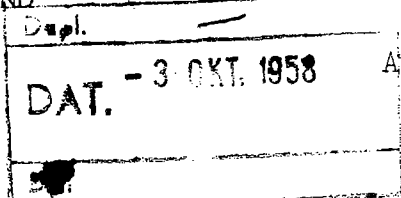
COMMISSARIS DER KONINGIN
IN DE
PROVINCIE FRIESLAND

LEEUWARDEN, 29 september 1958.
Telefoon 3541

KABINET

No. 427.

Onderwerp:
Onafhankelijke vredesliga.

Aan het Hoofd van de Binnenlandse
Veiligheids Dienst
mr. J. S. Sinninghe Damsté
Stadhoudersplantsoen 25
's-Gravenhage.

GEHEIM

Op een avondbespreking van 16 juni j.l. met mijn ambtgenoten in de provincies Groningen en Drenthe, de Procureur-Generaal, fgd. Directeur van Politie, te Leeuwarden en U werd o.m. gesproken over de activiteit in kerkelijke kring met betrekking tot het stellingnemen inzake de voorbereidingen voor het voeren van een oorlog met nucleaire wapenen. Destijds was men nl. in de kring van Kerk en Vrede nogal actief inzake deze materie en vonden bij herhaling bijeenkomsten plaats, waarvoor het woord werd gevoerd door vooraanstaande predikanten uit het milieu van deze organisatie.

Uit het hierbij gevoegde afschrift van een bericht uit het dagblad "de Friese Koerier" van 9 september j.l. blijkt, dat dit onderwerp thans ook buiten de sfeer der kerken in toenemende mate in openbare discussie komt. De oprichting van een nieuwe politieke partij, de Pacifistische Socialistische Partij is hieraan vooraf gegaan, maar het blijkt wel, dat thans van verschillende zijden, waaronder vermoedelijk een bepaalde politieke richting, aan deze actie zoveel mogelijk (en ten dele: gecamoufleerd) steun wordt verleend. Ik ben ervan overtuigd, dat de zeer eenzijdige en subjectieve voorlichting, die van bovenbedoelde zijde nu in toenemende mate zal worden gegeven, na verloop van korte tijd sterk "uithollend" zal gaan werken niet slechts op het stuk van onze defensiebereidheid in het militaire vlak, maar ook op de nu nog aanwezige bereidheid van het overgrote deel onzer bevolking om actief deel te nemen aan de handhaving van gezag en orde (politie annex reservepolitie), de Bescherming Bevolking (toetreden tot de noodwachtorganen der B.B.) en de algemene verdedigingsvoorbereidingen (bijzondere voorbereidingen inzake voedselvoorziening, verplaatsing bevolking, energievoorziening etc.).

Nu dit streven een bepaalde omvang aanneemt en meer klaarblijkelijk toe overgaat plaatselijke afdelingen op te richten (en o.a. de middenstand hierbij in te schakelen), zou het mij ambtshalve interesseren hierover Uwerzijds meer te mogen vernemen. Met name zou ik gaarne geïnformeerd worden omtrent de in provinciaal verband leidende figuren dezer Vredesliga en hun politieke "background".

- Tenslotte -

AFSCHRIFT

Provinciale afdeling onafh.
Vredesliga

DRACHTEN - De door ds.P.J.de Ridder, Herv.predikant te De Wilp, opgerichte Onafhankelijke Vredesliga, waarin Kerk en Vrede, Doopsgezinde Vredesgroep, De Derde Weg en de Algemene Nederlandse Vredesactie samenwerken en die thans afdelingen heeft in Surhuisterveen, Drachten, Gorredijk, Heerenveen en Sneek, heeft op een in Heerenveen gehouden vergadering een provinciaal bestuur gekozen, dat bestaat uit de heren P.N.de Vries te Gorredijk, R.van der Velde te Drachten, P.de Jong te Heerenveen, W.van der Veen te Sneek en een nog nader aan te wijzen afgevaardigde van de groep Surhuisterveen, terwijl ds. De Ridder als adviserend lid zal optreden. Deze zelfstandig-wording betekent, dat ds.De Ridder zich thans meer aan het vredeswerk in Drenthe en Groningen zal wijden. Op tien oktober wordt, evenals vorig jaar in Gorredijk en Heerenveen reeds is gebeurd, een winkelactie gehouden in Drachten, Gorredijk, Heerenveen, Sneek en Surhuisterveen, waarbij de deelnemende winkeliers tien procent van hun omzet van die dag beschikbaar stellen om het vredeswerk financieel te steunen.

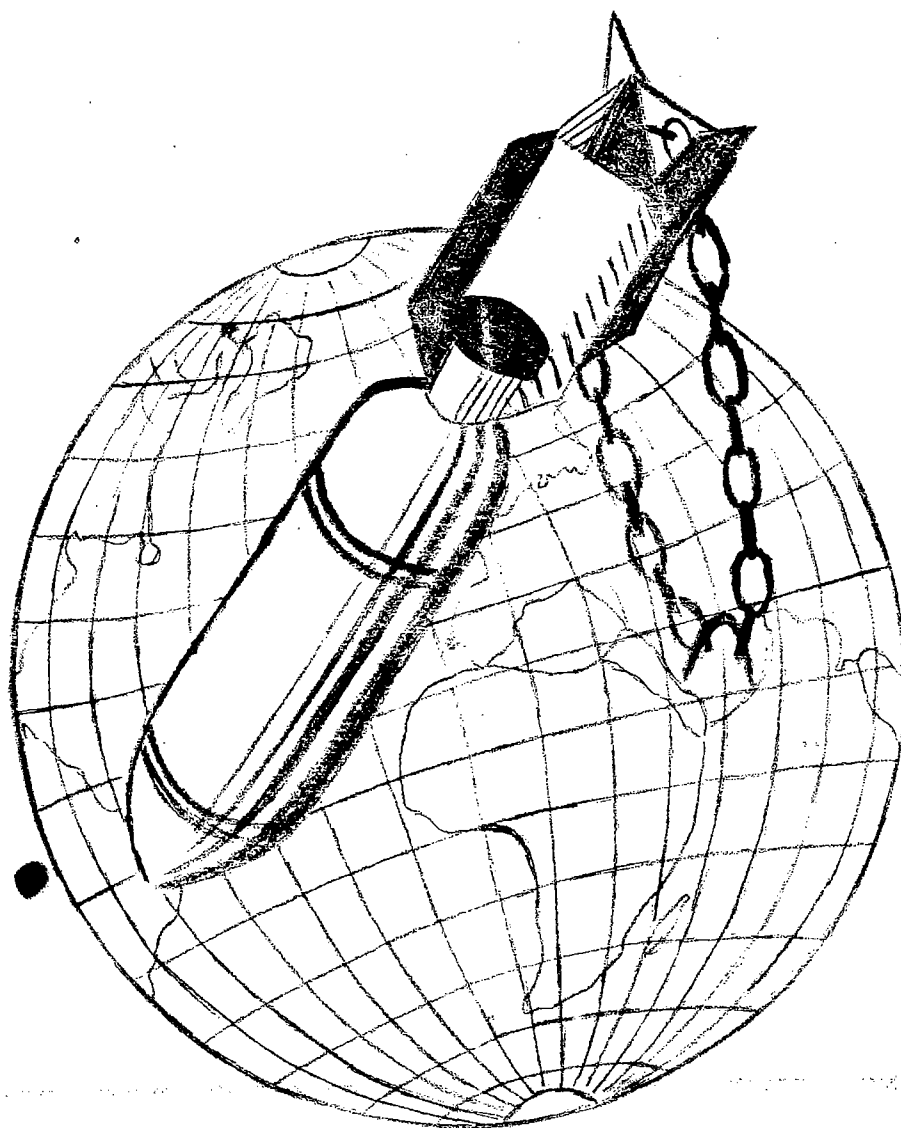
De Friese Koerier 9.9.1958.

Afschrift.

ONAFHANKELIJKE VREDESLIGA

OPENBARE BIJeenKOMSTEN MET

A.VIRULY en DS. P.J.DE RIDDER

DE OPENBARE BIJEENKOMSTEN.

Nu overal op de wereld telkens weer oorlogsvloten opstomen, troepen landen en straaljagers met waterstofbommen over onze hoofden gieren, wordt het tijd ons opnieuw te bezinnen op de vraag of wij dit alles met onze verantwoordelijkheid mogen dekken of het als waanzin moeten verwerpen.

Daartoe houden wij grote openbare vergaderingen en nodigen allen uit om door hun aanwezigheid blijk te geven te voelen, dat wij moreel of godsdienstig hier een antwoord op te formuleren hebben en niet onverschillig te staan tegenover het al of niet voortbestaan van de mensheid en het nageslacht.

Op deze vergaderingen zijn de sprekers en onderwerpen als volgt:

A.VIRULY:	"KAIN IN DE COCKPIT"
-----------	----------------------

DS. P.J.DE RIDDER:	"WACHTVERBOD"
--------------------	---------------

Ze worden gehouden op:

Dinsdag 30 september te Surhuisterveen in hotel Van der Scheer

Woensdag 1 oktober te Sneek in Restaurant Piso

Donderdag 2 oktober te Drachten in Hotel De Phoenix

Vrijdag 3 oktober te Heerenveen in Het Posthuis

Zaterdag 4 oktober te Gorredijk in Zalen Veensma.

Aanvang 8 uur

Toegangsprijs 30 ct.

ORGANISATIE:

De plaatselijke afdelingen van de Onafhankelijke Vredesliga

Zoals steeds rekenen we op oud en jong!

De sprekers staan er borg voor, dat ze beide boeien.

10% voor vredespropaganda.

Aan de openbare bijeenkomsten van onze Vredesliga in dit najaar is een winkelactie gekoppeld, waarbij tot onze grote vreugde 57 zaken in Heerenveen, Gorredijk en Surhuisterveen zich bereid verklaard hebben om 10% van hun omzet van één dag voor ons vredeswerk af te staan. In deze drie plaatsen is dat op woensdag 8 oktober. Koopt die dag bij deze zaken ten bate van ons vredeswerk en ter waardering van hun bereidheid hiertoe!

Het zijn de volgende:

Heerenveen:

H. Bakker - Rijwielmagazijn
T. Borger - Electr. techn. bureau
Borger's Mod. Woninginrichting
Bouwhuis - Wijnen, Bieren,
Limonades
Fa. J. D. Brinksma - Galanterieën
J. Brongersma - Lederh. Schoenen
J. Bunt en Zn. - Woninginrichting
H. Bijker - Dameskapsalon
E. Couperus - Levensmiddelen
Fa. Geveke - Ijzerw., Huish. art.
Fa. J. G. de Haan en Zn. -
Sportartikelen
R. de Leeuw - Sporthuis
Sybesma en v. d. Goot - Drogisterij
Fa. Tof - Textielcentrale
Fa. S. Veldman - Manufacturen
Fa. T. W. Visser en Zn. -
Bloemenmagazijn
J. Vreeling - Meubelhandel,
Stoffeerderij
J. C. Wagenaar - Zadelmakerij,
Lederwaren.

Gorredijk:

G. v. d. Akker - Schildersbedrijf
Fa. H. de Boer - Kruidenier, Granen
H. Boorsma - Electrotechn. bedrijf,
Loodgieter
F. Dijkstra - Rietwinkel
G. Henstra - Textiel
T. Humalda - Rijwielhandel
K. Idzinga - Galanterieën
H. Jousma - Slagerij
L. Kersbergen - Levensm. bedrijf
Fa. G. Kussendrager - Melkhandel
G. Looijenga - Schoenhandel
J. Louwink - Rotanmeubelen
H. v. d. Molen - Zadelmakerij
Jaring Moll - Boekhandel
H. Piersma - Electrotechn. bureau
C. S. Rijs - Apotheek, drogisterij
H. Schippers - Manufacturen en Confectie
G. Tasma - Uurwerken enz.
L. J. v. d. Wijk - Koperslager
G. J. Zondervan - Textiel, Dameshoeden
E. Zwart, - Drogisterij
Fa. H. Zwart - Drogisterij

Surhuisterveen:

T. de Boer - Brandstoffen
C. Bouwma - Brood, Koek, Banket
R. Bron - Smederij
J. van Dijk - Slagerij
A. Hansma - Aardap., Groenten en Fruit
H. v. d. Heide - Kruidenier
Van Houten's Bazar
Van Houten's Zelfbediening
A. Kloosterman - Kruidenier
K. Lok - Brood, Koek en Banket
K. P. Lok - De Toko
A. A. van d. Lijn - Manufacturen
H. Nicolai - Schoenhandel
M. Schiere - Brood, Koek, Banket
T. Schurer - Herenkapper
J. Snijder - Groothandel
P. Werkman - Horlogerie, Optiek

DE ONAFHANKELIJKE VREDESLIGA

Steeds meer mensen op onze wereld zijn gaan beseffen, dat de moderne oorlog geen enkel rechtvaardig doel meer kan nastreven, doch alleen maar een zinloze massamoord is. De ontwikkeling van de kernwapens, die niet meer te stuiten is, heeft dat wel bijzonder duidelijk aan het licht gebracht.

Om dit besef vorm te geven zijn in de loop der jaren overal op de wereld vredesbewegingen ontstaan. Ook in ons land zijn deze opgekomen, algemene en specifiek kerkelijke. De onafhankelijke (dus niet-communistische) bewegingen, die een eigen blad uitgeven, zijn alphabetisch gerangschikt: de A.N.V.A. (Algemene Nederlandse Vredesactie), die radicaal-pacifistisch is, de Derde Weg, die poogt het wantrouwen te doorbreken en een begaanbare weg te wijzen tussen de blokken van Oost en West, de Doopsgezinde Vredesgroep en Kerk en Vrede, vredesorganisaties van mensen, die vanuit het Evangelie het wapengeweld afwijzen. Hier in het Noorden van ons land nu zijn we gekomen tot een gezamenlijk optreden onder de naam "Onafhankelijke Vredesliga".

Onafhankelijk om te laten zien, dat we onafhankelijk zijn van Oost en West, Vredesliga om te laten zien, dat we een bundeling, een federatie willen zijn van de verschillende vredesgroepen.

Het is duidelijk waarneembaar (en hoe zou het zeker in onze democratie anders!) dat naarmate méér mensen aan ons vredeswerk deelnemen of het in ieder geval steunen, onze stem ook aan invloed wint. Wilt U daarbij dan achterblijven en er maar al te gemakkelijk van uitgaan, dat het toch allemaal niets geeft?

Wellicht ten overvloede willen wij nog opmerken, dat de liga buiten elke partij-politiek staat. Ieder zal zelf de consequenties van zijn houding t.a.v. de bewapening moeten trekken.

Afdelingssecretariaten, waar men nadere inlichtingen kan krijgen:

Gorredijk:	P.N.de Vries, Stationsweg 346
Heerenveen:	A.Kampen, Bremstraat 5, Oudeschoot
Sneek:	Mevr. Posma-Douma, Wijde Noorderhorne 17
Drachten:	R.v.d.Velde, Noorderhof 50
Surhuisterveen:	J.Copinga, T.Schuilingalaan 2.

Algemeen adres: Ds. P.J.de Ridder,
Herv.Pastorie, De Wilp (Gr.)
Tel. 49 - Giro 836051.

Notitie *aan CDK-Friesland.*

Dupl. —
DAT. 1 GEHEIM

Onderwerp: uitholling van de weerbaarheidsgedachte.

N.a.v. de brief van de Commissaris der Koningin in de Provincie Friesland van 5 dezer, Kabinet nr. 44, Geheim.

1. De bijeenkomst van predikanten op 2 juni jl. te Leeuwarden, was bij de BVD niet bekend. Ik meen te mogen aannemen, dat de Commissaris van Politie te Leeuwarden U inmiddels heeft ingelicht t.a.v. de juistheid van het verslag in de Leeuwarder Courant van 3 dezer, alsook welke predikanten de conferentie hebben bijgewoond.

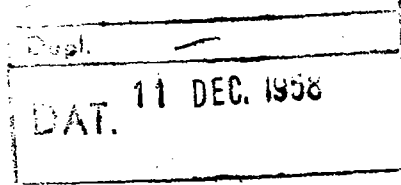
3. Op 25 januari en op 28 april jl. hebben zeven Nederlandse physici zich schriftelijk tot de Ministerraad gewend om uiting te geven aan hun grote bezorgdheid over de bewapeningswedloop. De Minister van Defensie heeft enkelen hunner zowel na de eerste als na de tweede brief voor een onderhoud ontvangen. Op zijn verzoek stelde een drietal ondertekenaars een memorandum op over de gevaren der atoombewapening. Dit memorandum werd eind mei aan de Minister aangeboden.

5. Van de inhoud geeft bijgaand artikel uit het "Parool" van 17 mei 1958 een beeld. (bijlage I.)
6. Ik kan mij voorstellen, dat een publicatie als die in de Leeuwarder Courant in brede kringen verwarring sticht en zo-
doende de weerbaarheidsgedachte van ons volk helpt uithollen.
Dit dient echter toch wel gezien te worden tegen de achtergrond
van de begrijpelijke beduchtheid, welke zich praktisch aan
ieder in de Westerse wereld - en misschien ook achter het
IJzeren Gordijn - opdringt bij het gadeslaan van de huidige
bewapeningswedloop. Dat verkondigers van het Evangelie te
hoop lopen en zich hierover beraden, is al even begrijpelijk.
De gehouden conferentie kan ik niet zien als door andere im-
pulsen ingegeven. Een alsdan niet bedoeld effect kan inderdaad
zijn verwarring en ook uitholling van de weerbaarheidsgedachte,
maar in een democratisch bestel als dat van Nederland dunkt
mij een tegengaan van hogerhand niet passen. De BVD beoogt wel
de vinger op de pols te houden van de acties tegen de atoom-
wapens, maar gaat zeker niet zo ver om een bijeenkomst van
predikanten als deze te beschouwen als een extremistische stro-
ming, welke observatie behoeft omdat zij staatsgevaarlijk zou
zijn.
7. Blijkbaar gaat de Minister van Defensie van hetzelfde stand-
punt uit, in zoverre dat deze bewindsman discussie wenselijk
acht. Vermoedelijk beoogt hij een kanalisering te verkrijgen
van de vele verwarde gedachten hieromtrent, teneinde aldus
tot ombuiging te komen en de weerbaarheidsgedachte niet uit
te doen hollen.

14 juni 1958

COMMISSARIS DER KONINGIN
IN DE
PROVINCIE FRIESLAND

LEEWARDEN.
Telefoon 3541

5 juni 1958.

KABINET

No. 44.

Onderwerp:
Uitholling van de weerbaar-
heidsgedachte.

Aan het Hoofd van de Binnenlandse
Veiligheidsdienst
~~Javastraat~~
's-Gravenhage.

GEHEIM

./.

Hierbij doe ik U toekomen een verslag uit de Leeuwarder Courant van 3 juni 1958 van een bijeenkomst van een aantal predikanten en leden van verschillende protestantse kerken, welke op 2 juni 1958 te Leeuwarden werd gehouden en waarin de kwestie van het gebruik van atoomwapens het onderwerp van een (tweede) conferentie uitmaakte. Velen in Friesland zijn met mij van oordeel, dat publicaties als deze in brede kringen verwarring stichten en funest zijn voor de weerbaarheidsgedachte van ons volk.

Gaarne zou ik, wanneer zulks mogelijk zou zijn, worden ingelicht over de vraag, welke predikanten deze conferentie hebben bijgewoond en daarbij zo mogelijk tevens worden ingelicht over de politieke opvattingen van de in dit persbericht genoemde predikanten. Teneinde misverstand of doorkruising te voorkomen bericht ik U, dat ik een overeenkomstig verzoek richt tot de Commissaris van Politie te Leeuwarden.

De Commissaris der Koningin
in de provincie Friesland,

P.S.

Ik moge hieraan toevoegen, dat de recente perspublicaties blijkens een beweerdelijk op dit terrein door Z.E. de Minister voor Defensie tot enkele professoren gericht verzoek om een rapport - hetwelk inmiddels onder die toevoeging door die professoren op grote schaal schijnt te zijn gepubliceerd - in zeer wijde kring grote bevreemding heeft gewekt. Is het waar, dat genoemde Minister zulk een verzoekschrift heeft doen uitgaan, en wordt op de daarop gevolgde publicaties van regeringswege nu niet gereageerd?

UITTREKSEL

NOTITIE

Bijeenkomst van de Onafhankelijke Vredeslig gehouden in mei 1958 in Hotel "Het Wapen van Friesland" te Drachten

Spreker Ds. de Ridder

Deze begon met iets van zijn eigen achtergrond te vertellen. Hij was voor 1940 aanhanger van Kerk en Vrede- na 1945 was hij geen lid meer van deze groep, wel ijverde hij voor de vrede en vond zijn bestemming bij de aanhangers van de 3e weg, waarvan hij hoofdbestuurslid is. Hij heeft zijn drukke standplaats Kollum op eigen verzoek geruild voor een minder drukke parochie De Wilp, waardoor hij meer vrije tijd ter beschikking heeft voor het vredeswerk. Hij wil met het stichten van een Onafhankelijke Vredesliga bundeling van de vredeskrachten aanwezig in de ANVA-3e Weg- Doopsgezinde Vredesgroep-Kerk en Vrede-PSP etc.

Bij de opeenvolgende oorlogen een steeds stijgend aantal verliezen aan mensenlevens.

Men is hard bezig een oorlog voorbereiden, met wapens die zo erg zijn, dat zij niet gebruikt kunnen worden.

Spreker trekt een conclusie dat oorlog niet alleen onmenselijk en goddeloos is, doch oorlog iks ook een onbruikbaar politiek instrument geworden omdat het is uitgegroeid tot iets monsterlijks.

Toch zijn we niet in staat de oorlog te keren. Onze zedelijke krachten zijn niet met de militaire middelen meegegroeid.

Vraag : "Is volslagen ondergang beter dan bukken?"

Het westen is overtuigd van de onmenselijkheid van het oorlogvoeren; het Oosten ook.

De wereld is technisch bedwongen, geestelijk niet. Vrees en wantrouwen heerst momenteel nog over en weer.

Vraag voor het Westen is : "Zijn we overtuigd dat een Russische bezetting zo ernstig is, dat we de ondergang der mensheid op het spel durven zetten."

Spreker concludeert dat het Russische volk van vredelievende aard is; het Christendom leeft daar sterk.

Het Stalinisme is te verklaren uit de Westerse politiek der 20er jaren. Bij een andere politiek van het Westen is het misschien mogelijk dat er geen Russische agressie meer bestaat.

Wanneer wij geloven in de superioriteit van de Westerse beschaving, geloven we dan niet, dat die op de Russen zal overgaan.

Is het Russische systeem van satelietstaten over de gehele wereld vol te houden?

Spreker stelt 3 mogelijkheden :

1e. Totale bewapening ten koste van ontzeggingen en offers, die de mensheid verdeeld houdt, de beschaving belemmert (geen voldoende geld voor onderwijs e.d.) en uitloopt op een totale ondergang door een atoomoorlog;

2e. Totale ontwapening, die de verre horizon biedt, bereidheid met de andere kant mee te gaan en er een dragelijk leven af te slepen. (In de Sovjet-Unie leven immers ook mensen).

3e. Totale ontwapening met aanvankelijke overheersing, welke toestand op de lange duur zou kunnen leiden tot zegen van de mensheid, omdat via de aanvankelijke dictatuur de zachte kanten komen boven drijven en de democratische inslag van de mensen uit het westen het zal winnen. Spreker neemt aan dat de beste en zachste krachten het uiteindelijk zullen winnen.

We zouden de wapenen uitsluitend in handen kunnen geven van een internationaal gezagsapparaat hetwelk geen speelbal moet zijn van de naties.

De politici zijn vastgeroest in de gedachte dat het zonder machtsmiddelen niet gaat. Hier moet volgens spreker door fris initiatief verandering in komen

De mensen in Oost- en West moeten in opstand komen tegen waanzin; er moet een daad gesteld worden, waarmede de regeringen rekening dienen te houden. Een regering kan een volk niet vermilitariseren wanneer dit volk het niet toelaat. Het volk zal aan zijn regering moeten laten weten wat het niet wil. Dit kan alleen door bundeling van krachten. Dit is hetgeen wat bij deze bijeenkomst duidelijk wordt gemaakt.

Voorts kan volgens spreker door ieder :

1e. in eigen partij de vredesgedachte worden uitgedragen.

2e. partijloos blijven en blanco - of niet stemmen.

3e. stemmen op de PSP, die volgens spreker bestaat uit figuren uit de P.v.d.A. die aan het bestuur van deze partij hebben verzocht een pacifist op een verkiesbare plaats voor de Kamer te zetten. Dit zou zijn geweigerd, waarop deze mensen een eigen partij hebben opgericht.

Leidsche Courant van 6-2-1950

Wachten voor de vrede moeten gebundeld worden

Actief voor de vrede of radioactief

2D
2017

Onder leiding van de heer J. L. Meinen werd hier dinsdagavond in Frederiks een openbare en vrij goed bezochte agendavergadering gehouden van Onafhankelijke Vredesliga. Als spreker trad op de promotor van deze nieuw-Vredesactie, ds. P. J. de Ridder, Ned. v. predikant te Kollum, onder het motto: actief voor de vrede of radioactief.

De spreker begon met een opsomming van de grote veldslagen en oorlogen die er in de loop der geschiedenis zijn voerd en steeds meer slachtoffers eisen. De veldslag tussen de Egyptenaren en de Hittieten, ± 1000 jaar voor Christus, duurde op leven en dood gestreden, kostte 300 mensenlevens. Duitzen en later vochten de Romeinen in het Oostburger Woud tegen de verenigde Germanen waarbij duizenden Romeinen werden gedood. In 1812 trok de onoverwinnelijke Napoleon met het grootste leger aller tijden naar het barre Rusland.

Er zijn 600.000 soldaten keerden maar 1000 terug. In de eerste wereldoorlog namen in vier jaar tijd 9 miljoen mensen om het leven, maar in de tweede werden 52 miljoen militairen en burgers gedood. En dat is alleen nog maar het deel van menselijke levens. Enorm groot is ook de verwoestingen welke werden aangericht. Zo groot zelfs, dat wij nu nog lang niet te boven zijn. En nu is men al weer bezig een nieuwe oorlog voor te bereiden, hoewel we weten, dat we de miljoenen doden dan wel drie of vier cijfers zullen moeten uitruiken.

Spreker herinnerde aan de atoombom op Hiroshima in Japan, die nu nog slachtoffers vraagt door de radioactieve besmetting. Dat waren de bommen van 1945, maar die zijn nu al op het ogenblik al de gewone kanonnenbommen welke in grote massa's vervaardigd worden. Het menselijk vernuft is nu al weer veel verder gegaan. Een waterschubom is nu in staat ons gehele land in één keer uit te schakelen en wellicht het leven voor enige generaties onmogelijk te maken. Maar toch stellen wij ons gerust en zegt men dat niemand de kernwapens gebruiken zal omdat niemand er iets bij zal winnen. Als voorbeeld wijst men dan op de gassen die ook nooit gebruikt zijn. Maar volgens spr. is dat werkelijk niet uit menselijke

redenen gebeurd, maar omdat gas een oncontroleerbaar wapen is en men er daarom geen militair voordeel in zag. In tegenstelling met gas zijn de atoomwapens echter al zo ingeburgerd, dat er geen oorlog van enige omvang meer zonder te denken is. Militairen en politici weten het, dat elke komende oorlog een atoomoorlog wordt in de meest volstrekte zin.

Maar die oorlog zal misschien ook de laatste zijn omdat er niet genoeg mensen zullen overblijven om een volgende voor te bereiden. En bovendien zullen de overlevenden radio-actief besmet zijn, met alle gruwelijke gevolgen daarvan: idioten, mismaakt enz. Nu al zullen er na elke atoomproef zesduizend kinderen mismaakt geboren worden. Een zeer klemmende reden de proeven te staken.

Bij een nieuwe oorlog bedreigen we dus niet alleen onze generatie met uitroeiing, maar ook de volgende.

Onmogelijke zaak.

Uit deze feiten kan men maar één ding concluderen: de oorlog is niet alleen een goddeloze en onmenselijke, maar ook nog een onmogelijke zaak geworden. Een oorlog wordt nu gevoerd om te winnen en niet om er aan ten onder te gaan. Daardoor is hij zonder meer een onbruikbaar politiek instrument geworden.

Op zichzelf is dat misschien een verbijldend feit, maar aan de andere kant zien we, dat onze geestelijke en zedelijke krachten niet in gelijke mate toenomen zijn om de oorlog inderdaad onmogelijk te maken. Onze geest is nog te nationaal beperkt. We wijzen maar al te gemakkelijk af wat anders is dan wij gewend zijn. En wij wijzen het niet alleen af, maar maken er ook front tegen. Wij stellen het anders en het vreemde voor als het gevaar dat ons bedreigt en grijpen naar middelen die zelfs geen middelen meer zijn.

Ds de Ridder wees hiervoor op de spanningen tussen Oost en West.

Voor hem persoonlijk zijn de democratie en het wettelijk vrijheidsbegrip stukken meer waard dan de communistische dictatuur en het Russische systeem. Maar de vraag waarom het gaat voor ons in het westen is of wij er werkelijk van overtuigd te zijn dat de Russische beïnvloeding zo ernstig is en de ramp door

een eventuele bezetting door de Russen zo groot, dat wij daar de ondergang van de gehele mensheid voor over moeten hebben.

Spr. kan zich voorstellen, dat er mensen zijn die deze vraag volmondig met ja beantwoorden en daarom de bewapening voor hun rekening nemen met alle consequenties daarvan. Dat standpunt moet men respecteren. Maar er zijn ook velen, die dat niet volmondig durven zeggen. Volgens hen is het nu helemaal niet zeker, dat de Russen er behoefte aan hebben ons te overvallen en te kneden. En dan wijzen ze op Finland en Oostenrijk, geen strategische punten, welke landen door de Russen met rust worden gelaten.

Maar als die berekening nu eens niet klopt en Rusland wel agressief zou zijn, wat dan? Hierop antwoordde spreker: Als wij nog enigszins geloven aan de superioriteit van de Westerse beschaving, geloven wij dan ook niet dat die ook op de eventuele bezetter zou kunnen overgaan? In de geschiedenis is dat meer voor gekomen, zoals spr. met voorbeelden aantoonde.

Drie mogelijkheden.

Concluderend zag hij drie mogelijkheden:

1e: Een totale bewapening, die wellicht tot de totale ondergang van de mensheid en de wereld zal leiden;

2e: Een totale ontwapening, die geestelijk en moreel eindeloze perspectieven biedt en alle bronnen van kennis en techniek aan de gehele mensheid ten goede zal doen komen,

3e: Een totale ontwapening die de andere partij aanvankelijk zal uitnodigen ons te overheersen, maar die tenslotte zal ondervinden dat ook de overwinnaar voor het probleem komt te staan de bevolking van geheel de wereld te moeten leiden.

Als er geen geweld meer tegenover staat, zakken alle dictaturen weg.

Indien men van oordeel is dat er toch een internationaal gezagsapparaat moet zijn, zou men de af te schaffen wapens kunnen afstaan aan zo'n orgaan, dat echter volkomen objectief geleid moet worden zonder aan enige staf verantwoording schuldig te zijn.

Maar als dit nu nog niet mogelijk is, gelooft spr. dat er voor ons momenteel maar één mogelijkheid is: geen zeggen. Geen geweld tegen geweld. Het verlaten van de oude weg zal velen moeite kosten, vooral de politieke leiders, omdat men nog vastgeroest zit in de gedachte dat men niet zonder een nationaal machtsapparaat kan, maar niet begrijpt dat elke andere redelijke oplossing stukken beter is dan het uit te laten lopen op een totale oorlog.

Spr. zou niet willen wachten op een

I

uit de politieke partijen voortgekomen politiek instituut. Ook niet op anderen. Zoals Maurits Dekker terecht zei heeft de wereld geen wachtkamer. Als anderen nog steeds wachten, moeten wij zelf de handen uit de mouw steken. Daarom riep hij allen op de zank van het meest gewone gezonde verstand in eigen hand te nemen. Oorlog betekent voor ieder de ondergang. Alle verantwoordelijke mensen moeten er daarom van overtuigd worden, dat wij die ondergang niet willen riskeren. Wij hebben het zelf in onze macht de oorlog te voorkomen. Meer nog dan in 1918 geldt thans het motto dat een regering een volk niet kan vermilitairiseren als het volk zich niet vermilitairiseren laat. Het volk zal duidelijk moeten uitspreken, dat het niets van bewapening verwacht.

Nederland moet ontwaken en strijden tegen het goddeloze militarisme, ook al zal die strijd nog vele teleurstellingen brengen. Laten wij tonen dat een klein volk hierin groot kan zijn. Gedacht aan het gezegde: Er is maar één land in de wereld. Er is maar één volk: de mensheid!

* * *

Na de pauze, waarin de bezoekers achter in de zaal kennis konden nemen van de daar uitgestelde lectuur van de onderscheidene vredesbewegingen, beantwoordde ds. de Ridder enige vragen, o.a. over de houding van de kerken, zeer uitvoerig. Daarna zette hij de organisatievorm en de werkwijze van de Vredesliga uiteen, die onafhankelijk is van de politieke partijen en ook geheel vrij staat van andere stromingen. Dns. ook van het communisme. Vooral het laatste verklaarde spr. met nadruk. De Liga wil alleen een orgaan zijn dat de krachten van de vrede samen bundelt, waarbij al veel medewerking en sympathie is ondervonden.

UITTREKSEL

RAPPORT

VERTROUWELIJK

In februari 1958 vond een vergadering plaats van de Onafhankelijke Vredesliga in het gebouw "Fredehiem" te Sneek. Spreker was Ds. de Ridder.

Deze begon zijn rede met een opsomming van de verschillende veldslagen en oorlogen welke in de loop der geschiedenis zijn gevoerd en steeds meer slachtoffers eisten. Hij ging daarbij terug tot de veldslagen tussen de Egyptenaren en de Babyloniers en eindigt met de tweede wereldoorlog. Ook ging hij in op de aangerichte verwoestingen van de laatste oorlog zo groot waren, dat wij ze zelfs nu nog niet te boven zijn.

Ondanks dit, is men thans al weer bezig een nieuwe oorlog voor te bereiden. Verloren in de tweede wereldoorlog ongeveer 60 miljoen mensen het leven, bij een komende oorlog zullen de miljoenen doden in drie of vier cijfers uitgedrukt moeten worden.

Spreker herinnerde aan de atoombom op Japan, die ook thans nog steeds slachtoffers eisen door radio-actieve besmetting. De atoombomben van 1945 zijn echter thans reeds gewone kannonskogels. Het menselijk vernuft is nu veel verder en 1 waterstofbom is in staat om ons land uit te schakelen en het leven voor enige generaties onmogelijk te maken.

De mensen stellen zich gerust met de verwachting, dat niemand van atoomwapens gebruik zal maken. Men zegt dat, dan de gifgassen ook nimmer gebruikt zijn.

Volgens spreker waren de gassen on-controleerbaar doch atoomwapens zijn zo ingeburgerd, dat men zich geen oorlog kan indenken zonder het gebruik daarvan. Uitlatingen van hoge militairen en politici wijzen hier op.

Wij moeten dan ook alles doen om een nieuwe oorlog te voorkomen. Want een nieuwe oorlog zal ook de laatste zijn. Niet alleen dat het aantal doden ontstellend zal zijn doch ook zullen de overlevenden radio-actief besmet zijn met alle gruwelijke gevolgen daarvan. Geleerden beweren, dat nu reeds na elke atoomproef duizenden kinderen min of meer mismaakt geboren worden. De oorlog is, aldus spreker, niet alleen een goddeloze en onmenselijke- doch ook een onmogelijke zaak geworden. Er is immers niets te winnen. Men kan er alleen aan ten onder gaan. Dit is mogelijk op zichzelf een verblijdend teken, doch het geestelijk en moreel vernuft van de mensen heeft geen gelijke tred gehouden met het technisch vernuft en zij zijn helaas niet in staat om de oorlog onmogelijk te maken, Wij denken te "Nationaal".

Spreker wees vervolgens op de spanning tussen het Oosten en Westen. Persoonlijk voelde spreker het meest voor de westelijke democratie dat hem meer waard was, dan het Russische systeem van

dictatuur. Ik vraag mij echter af, zei spreker, of de Russische bedreiging zo ernstig is en zo ja, is de ramp van een eventuele bezetting door de Russen dan zo groot, dat wij de ondergang van de gehele mensheid daarvoor moeten riskeren.

Er zijn mensen die dit risico willen lopen doch er zijn ook velen, die van mening zijn dat het niet de bedoeling van de Russen is om ons te overvallen. Deze mensen wijzen op Finland en Oostenrijk, welke landen strategisch van geen belang zijn voor de Russen.

Ik vraag mij af, aldus spreker, of wij met onze Westerlijke beschaving en superioriteit, deze eigenschappen niet over kunnen brengen op een eventuele bezetter.

Spreker wees hierbij ook nog op de vredelievende aard van de gemiddelde Russische mens.

Uiteindelijk zag spreker drie mogelijkheden en wel in de eerste plaats, een totale bewapening die tot de ondergang van de gehele wereld en mensheid zou leiden, in de tweede plaats, een totale ontwapening. Met het geld, hetwelk anders aan de bewapening wordt besteed, zouden bronnen van kennis kunnen worden geopend, welke aan de gehele mensheid ten goede zouden komen.

In de derde plaats een eenzijdige ontwapening, waarbij de ene partij door de ander wordt overmeesterd doch waarbij die andere partij tenslotte voor het probleem komt te staan om de gehele wereld te moeten leiden.

Spreker voelde wel voor een internationaal Gezagsapparaat dat geheel objectief geleid zou moeten worden.

Voor ons is er thans maar 1 mogelijkheid en dat is : "Geen geweld tegen geweld". Dit zal veel moeite kosten want vooral de politieke leiders zitten met de gedachte, dat men niet zonder een nationaal gezagsapparaat kan. Zij begrijpen niet, dat elke andere redelijke oplossing beter is dan een totale oorlog.

Spreker riep allen op de zaak van het gezonde verstand in eigen hand te nemen. Oorlog betekent de ondergang en wij moeten allen er van overtuigen, dat wij die ondergang niet willen riskeren. Ook Nederland moet wakker geschud worden en strijden tegen het goddeloze militarisme. Deze strijd zal nog veel teleurstellingen brengen doch wij moeten ons uitspreken dat het Nederlandse Volk niets van bewapening verwacht.

Wij moeten strijden met de gedachte: "Er is maar een land, "De Wereld" en er is maar een volk, "de Mensheid"

Tenslotte sprak spreker over de organisatie en werking van de vredesbeweging.

Hij deelde mede, dat de Onafhankelijke Vredesliga niet beschouwd moest worden als een aparte vredesbeweging. Er zijn in ons land van verzuiling verschillende vredesbewegingen, aldus spreker, en de Onafhankelijke Vredesliga is bedoeld als een verbinding tussen deze Vredesbewegingen. Zij staat vrij van politieke stromingen en dus ook van het Communisme. De Vredesliga wil alleen het orgaan zijn, dat de krachten van de Vrede bundelt.

Spreker deelt mede, dat de Vredesliga begonnen was in Gorredijk en omgeving, en dat men daar veel begrip en sympathie had

gevonden. Het lag in het voornemen van de Liga ook in andere plaatsen vergaderingen en bijeenkomsten te organiseren, zoals dit nu dan ook in Sneek het geval was. Hiertoe werd contact gezocht met plaatselijke strijders voor de Vrede.

Men vraagt zich af, aldus spreker, of er in Nederland kansen liggen voor de Vredesbeweging. Er is indertijd een enquête gehouden in verschillende Europese landen. Gevraagd werd, wat men zou doen indien Amerika met Rusland in oorlog zou geraken. In geen der landen kwam het percentage van mensen die met Amerika mee wilden strijden hoger dan 50 %, behalve in Nederland. Hier sprak ongeveer 70 % zich uit voor deelname aan de oorlog aan de zijde van Amerika.

Is dit een teken, dat de mensen in ons land oorlogszuchtig zijn, vroeg spreker zich af.

Dit is niet het geval, want spreker, die mededeelde, dat hij reeds 20 jaar met de zaak van de Vrede bezig hield, had in de loop van de jaren van vele kanten sympathie en medewerking ondervonden bij zijn werk voor de Vredesbeweging. Dit was het geval zowel in intellectuele- als arbeiderskringen. Ook in kerkelijke kring bestond veel belangstelling en spreker had reeds enkele malen een referaat gehouden op classikale bijeenkomsten. Bovendien zei spreker, dat wij tenslotte leefden in het land van Erasmus en dat het mannen had voortgebracht als Maurits Dekker, Schermerhorn, van Heuven Goedhart en -- het zij zachtjes gezegd -- Hare Majesteit de Konigin. Deze had bij verschillende gelegenheden blijk gegeven van haar vredesgezichheid en was daardoor reeds in moeilijkheden gekomen.

De vraag wat er gedaan kon worden, wilde spreker als volgt beantwoorden, namelijk dat een ieder in zijn eigen kring, dus Doopsgezinden in hun broederschap, Baptisten in hun kring, Nederlands Hervormden en andere protestant-christelijke groeperingen in hun kring enz. de zaak van de Vrede moesten uitdragen.

Op politiek vlak zag spreker drie mogelijkheden en wel ten eerste :

In eigen partij de zaak van de Vrede dienen en propageren tegenover partijgenoten.

In de tweede plaats, was er de mogelijkheid om bij verkiezingen de stem blanco uit te brengen teneinde op deze wijze te protesteren tegen de bewapeningspolitiek van de partijen.

Persoonlijk voelde spreker, voor deze mogelijkheid niets, aangezien de ongeldige stemmen toch ten goede zouden komen aan de andere partijen.

De derde mogelijkheid was, om zijn stem uit te brengen op de Pacifistische Socialistische Partij.

Aan het slot van zijn uiteenzetting wekte spreker de aanwezigen op, zich aan te melden als actief medewerker of sympathisant van de Onafhankelijke Vredesliga.

31.1.1958 .

ONDERWERP: Verslag vergadering Onafhankelijke
Vredesliga te Stadskanaal .

Op donderdag, 9 januari 1958, werd in het gebouw van de Nederlandse Hervormde ~~KKKK~~ Gemeente " Ons Huis " , te Stadskanaal, gemeente Wildervank, een vergadering gehouden van de Onafhankelijke Vredesliga.

Te omstreeks 20.15 uur werd de vergadering door met gebed geopend. Na een korte inleiding gaf deze daarna het woord aan Ds. De Ridder uit Kollum .

Spreker begon met er op te wijzen, dat er vooral in de wereld werd gesproken over de vrede, maar dat desondanks de mogendheden der aarde, momenteel te scheiden in Oost en West, zich in een toenemende mate voorbereiden op een nieuwe oorlog, een atoomoorlog, waarvan de gevolgen voor de mensheid niet te overzien waren . Bij een strijd tussen Egypte en Babylon, ongeveer 1000 jaar voor Christus , vielen er 300 doden. Men was toen ontsteld over dit grote aantal . Later bij de veldtochten der Romeinen kwamen er duizenden om het leven. In de tijd van Napoleon vielen er 600000 slachtoffers. Tijdens de eerste wereldoorlog kwamen er in vier jaar 9000000 mensen om het leven. In de tweede wereldoorlog was het nog veel erger; in zes jaar, van 1939 tot 1945, vielen er 52.000000 soldaten en burgers. Daarbij komen nog de duizenden oorlogsinvaliden. Alleen in Rusland vielen 20.000.000. doden. Duizenden en nog eens duizenden woningen en andere gebouwen werden vernield. Ondanks dat alles gaat men volgens spreker voor met de voorbereiding van een nieuwe oorlog.

In 1945 viel de eerste atoombom die aan 100.000 mensen leven kostte. Nu na 12 jaar vallen er nog steeds slachtoffers van deze atoombom door de besmetting van radio-actieve uitstraling. Na de A.bom heeft men thans nog doeltreffender middelen ter vernietiging uitgevonden nml. de H.bom. De A.bom kan in vergelijking hiermee worden vergeleken met een kanonskogel. De H.bom is in staat om het leven voor generaties onmogelijk te maken. Men zal mij, zei spreker, tegenwerpen dat men dit ook gezegd heeft van het gas, dat dit ook niet of althans heel weinig in de moderne oorlogen is gebruikt, alhoewel men het in grote hoeveelheden had aangemaakt voor de tweede wereldoorlog. Het gas heeft men echter niet gebruikt, omdat het militair niet voldoende doeltreffend was. Dit is echter niet het geval met kernwapens. Van deze is wel bewezen dat zij doeltreffend zijn. Elke volgende oorlog wordt een atoomoorlog, die dan tevens de laatste is. De nawerking van de op grootschaal gebruikte kernwapens zal dan zodanig zijn, dat het leven van degenen die de strijd overleefd hebben een hel op aarde wordt. Leven is dan eigenlijk niet meer mogelijk door de nawerking van de radio-actieve straling. Zelfs de proefontploffingen van kernwapens zijn schadelijk voor het leven op aarde, zowel voor deze generatie als voor het nageslacht. Oorlog is bovendien godloos en onmenselijk, slechts een politiek middel om iets af te dwingen. De oorlogstechniek is zo ver gevorderd, dat een oorlog onmogelijk gevoerd kan worden zonder volledige ondergang, maar geestelijk zijn wij nog niet zo ver. Het Westen wantrouwt Rusland en Rusland nog meer het Westen. Voor mij, zei spreker, is de Westerse democratie meer waard dan het communisme, maar daar gaat het hedenavond niet om. Ik vraag mij af, zei spreker, of de wederzijdse dreiging of laten we zeggen de Russische dreiging zo is, dat wij ons tot uiterste moeten bewapenen. Wij moeten dan ook nog even terugdenken aan de Westerse dreiging tegen de toentertijd nog jonge communistische Staat. Wij in het Westen zijn over het algemeen overtuigd van onze superioriteit. Als dit zo is zouden dan de Russen als zij het Westen zouden gaan overheersen

derstreepte was eigenlijk hetgeen waarop het betoog van de spreker nee kwam, alsmede wat hierna volgt over de totale ontwapening van het Westen. Zijn ook niet de Babyloniërs en de Romeinen door de hun overwonnen volken tot andere inzichten gekomen?

Een totale ontwapening die aanvankelijk de ander er toe zou kunnen brengen om die landen te gaan overheersen, zou die ook niet het andere land er toe brengen om te ontwapenen? Waarom zouden wij hier in het Westen daar niet mee beginnen? Alles is beter dan een totale oorlog. Grote da den vragen grote offers. Grote offers brengen we hier al, zeshonderd gulden per gezin, in Nederland voor de bewapening. Als dat geld eens besteed werd voor de ontwapening? Alleen een internationaal onafhankelijk politieorgaan zou bij een algehele ontwapening in de wereld voldoende zijn om de orde te handhaven, maar niet een politieleger als thans van de Verenigde Naties. Wij moeten niet wachten op de politieke partijen, die zijn vastgeroest in hun politiek inzicht. Wij moeten dit grote doel in eigen hand nemen. Wij moeten de leiders van West en Oost een halt toeroepen. Velen zijn het met mijn betoog wel eens, doch blijven in dove berusting. Men gelooft niet meer in vrede. Vroeger zagen landen en personen voordeel in een oorlog. Die tijd is voorbij. Wij moeten de Regering ervan overtuigen, dat wij geen oorlog willen; dat moeten wij als massa doen. Dat dit kan gebeuren hebben we gezien in Engeland, waar Eden tot aftreden werd gedwongen. In andere landen leeft de vredesgedachte blijkbaar meer dan in Nederland. Bij een enquête, waarbij de vraag werd gesteld wa men zou doen wanneer Amerika in oorlog zou geraken met b.v. Rusland, was in Nederland 70% voor helpen van Amerika, terwijl dit in andere landen gemiddeld 50 % was. Wij moeten groter zelfvertrouwen hebben en met alle macht strijden tegen het goddeloos militarisme. Op de afsluitdijk staat een monument, hetwelk als opschrift heeft: " Een volk dat leeft, bouwt aan zijn toekomst " . Laat het zo worden, dat wij kunnen zeggen: " De klein volk dat leeft, bouwt aan de toekomst van de gehele mensheid " . Beter actief voor de vrede, dan radio-actief .

Hiermede eindigde spreker zijn betoog, waarna hij de gelegenheid gaf om vragen te stellen.

Door verschillende aanwezigen werden vragen gesteld waaruit bleek, dat men het over het algemeen niet met de grote lijn van spreker eens was wat betreft de eenzijdige ontwapening. Vooral Dominee van Hoogstraten was het lang niet met de spreker eens. Van Hoogstraten deelde de aanwezigen mede, dat hij van plan was om binnenkort een andere spreker te laten komen die het dan van een andere zijde zou kunnen belichten. Hij waarschuwde de aanwezigen om niet achter de eerste de beste raddraaier aan te lopen, maar zich op zo breed mogelijke wijze betreffende de Vredesbeweging te laten voorlichten .

Ten opzichte van het woord " raddraaier " verontschuldigde hij zich daarna nog ten opzichte van Ds. De Ridder .

Op een desbetreffende vraag deelde de spreker mee, dat de " Onafhankelijke Vredesliga " contact had met alle verenigingen op dit gebied, met uitzondering van de communistische vredesraad. Men kon zich als lid opgeven van de Liga en dan tevens opgaven van welke vereniging op vredesgebieden het Orgaan wilde lezen. De Liga had veel geld nodig voor propagand. Op een vraag of de Vredesbeweging ook nut had ten opzichte van de politiek, antwoordde spreker, dat men de vredesgedachte uit kon dragen " in de eigen politieke partij " , door uit protest niet te stemmen en door lid te worden van de " Christelijke Socialistische Partij " .

Ds. Van Hoogstraten sloot hierna de vergadering met gebed .

Het bleek, dat het gebouw van de Ned. Herv. Gemeente voor de vergadering was verhuurd zonder dat men voldoende inlichtingen had ingewonnen. Was de strekking van de avond beter bekend geweest, dan was het gebouw daarvoor niet beschikbaar gesteld.

Een zekere Jan Fens, wonende Handelskade 31 te Stadskanaal, gemeente Wierdervank, had aangevraagd om de vergadering in het gebouw te mogen beleggen, en aangezien van deze als trouw kerkganger verwacht werd dat het goed was, had men de zaal voor dit doel verhuurd.

Volgens opgevangen uitlatingen was Fens het ook niet eens geweest met het betoog van de spreker. Wanneer hij vooruit had geweten welke ideeën

de spreker er op nahield, dan had hij geen moeite gedaan om de za
te huren.

De huur van het kerkgebouw werd door Ds. de Ridder betaald.

Hij bleek over de avond slecht te spreken te zijn en niet van pl
om in Stadskanaal weer in het gebouw te spreken.

Het grootste deel van de aanwezigen bleek met het eigenlijke doe
van de avond niet bekend te zijn. Velen meenden dat het een gemee
teavond van de Ned. Herv. Kerk was.

-- e i n d e --

Onafhankelijke Vredesliga.

Deze werd in de winter van 1957/'58 opgericht door Ds. , thans Ned. Hervormd predikant te de Wilp (Groningen), een overtuigd pacifist en anti-militairist.

Ds. is lid van het hoofdbestuur van de Vredesbeweging De Derde Weg en van de Adviesraad van de Pacifistisch Socialistische Partij (PSP).

Met de oprichting van deze Vredesliga beoogde hij niet het aantal reeds bestaande organisaties te vermeerderen, doch veeleer het opbouwen van een propaganda-apparaat dat ten goede zou komen aan de gehele onafhankelijke vredesbeweging, t.w. ANVA, Derde Weg, Doopsgezinde Vredesgroep en Kerk en Vrede, voor zover actief in de drie noordelijke provincies.

De naam Onafhankelijke Vredesliga bedoelt eensdeels aan te tonen de onafhankelijkheid van de beide grote machtsblokken, anderdeels dat men een bundeling wil zijn van vredeskrachten (met uitzondering evenwel van de Nederlandse Vredesraad).

Ds. staat op het standpunt dat een moderne oorlog leidt naar algehele vernietiging en dat een sterk Westen niet de Vrede dient.

Door een nieuwe geestelijke weerbaarheid dient stelling te worden genomen tegen hen, die heil verwachten van bewapening en geweld.

Zijn standpunt t.o.v. de huidige wereldsituatie en de daartegenover aan te nemen houding heeft Ds. in openbare bijeenkomsten van de Vredesliga meermalen uitvoerig toegelicht.

Hij kwam daarbij tot de volgende conclusies:

1. Elke toekomstige oorlog wordt een atoomoorlog in zijn meest gruwelijke vorm.
2. Dóórgaande atoomexplosies vormen een zó groot gevaar voor de mensheid dat zij onmiddellijk gestaakt moeten worden.
3. Oost en West verkeren in een angstpsychose die hen er toe drijft hun bewapening steeds verder op te voeren.
4. Geen enkele bewapening, zelfs geen atoombewapening, zal de volkeren ervan afschrikken een oorlog te voeren. Veeleer zal op een moment van grote spanningen een der partijen, uit angst voor de wederpartij, een oorlog riskeren.

5. De kern waarom het gaat is, het doorbreken van deze angst en het zoeken van een uitweg uit deze impasse.

De oplossing om uit die impasse te geraken is volgens Ds.

: de strijd tegen het moderne militairisme, te voeren door mensen van alle godsdienstige en politieke groeperingen.

Daarbij zullen zij moeten oproepen tot weigering van dienst aan dit "waaninnig militairisme" en geen enkel verantwoord middel moeten schuwen.

Volgens de opvatting van Ds. is alles beter dan een totale oorlog, "zelfs een totale ontwapening die de vijand aanvaankelijk zal uitnodigen ons te overheersen".

De superieure Westelijke beschaving zal echter tenslotte op zijn beurt deze vijand overwinnen.

Voor zover tot dusver bekend bestaan in Friesland afdelingen van de Onafhankelijke Vredesliga in de plaatsen Gorredijk, Heerenveen, Sneek, Drachten, Surhuisterveen, ressorterende onder een provinciaal bestuur.

In de provincies Groningen en Drenthe zijn nog geen afdelingen bekend.

MINISTERIE VAN BINNENLANDSE ZAKEN
B.V.D.

's-Gravenhage, 31 december 1960

No. *pr* 576.883

Betr. : Niet-extremistische
groeperingen.

Ten vervolge op mijn schrijven dd. 31 december 1959 no. 520.472 betreffende het in hoofde genoemde onderwerp doe ik U hierbij toekomen een aantal wijzigingen en aanvullingen van het daarin behandelde.

Deze zijn merendeels gesteld op afzonderlijke losse bladen, met het oog op het voegen in de U reeds toegezonden overzichten.

Enkele kleine veranderingen volgen hieronder.

Onafhankelijke Vredesliga

Deze heet thans "Stichting Onafhankelijke Vredesliga".
Bekend werd voorts dat te Emmen een afdeling werd opgericht.

HET HOOFD VAN DE DIENST

[Handwritten signature]
Mr. J.S. Sinninghe Damsté

Aan: Alle Politieverbindingen